

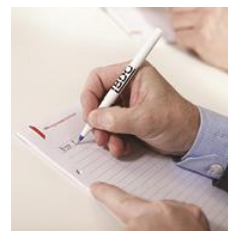
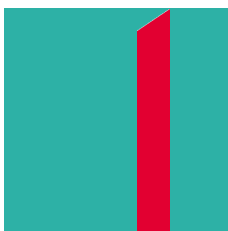
Tulluarsarneq ineriartortitsilersarpoq

Namminersorlutik Oqartussanut

Qaasuitsup Kommuniata avinneqar-
nera pillugu nalunaarusiaq

August 2015

Imarisaasa nalunaarsorneri:

1	AALLAQQAASIUT TUNULIAQUTAASORLU.....	3
2	MISISSUEQQISSAARNERUP SIUNERTAA	3
2.1	killilersuineq piumasaqaatillu.....	4
3	KATITIGAANEQ	4
4	IMARISAA PERIUSERLU	6
4.1	MISISSUINERMUT SINAACKUSERSUINEQ	6
4.1.1	qulaajaanermut apeqqutit aallarniutaasut.....	6
4.2	Suliassanik naammassinnissinnaanermik allaaserinnineq.....	7
4.2.1	isertitsissutaasussanik tunngavissanik misissuineq	7
4.2.2	ingerlatsineranut aningaasartuutit misissueqqissaarneq, pigisat akiitsullu.....	8
4.2.3	nuussinermi aningaasartuutit kommunit nutaat pilersinneqarnerannut atatillugu naliliineq.....	9
5	Kommuninut nutaanut sinaakkutissarititaasut	9
5.1	inuiqatigiit agguataarnerisa ineriartornerat	10
5.2	inuussutissarsiornikkut ineriartorneq.....	12
6	misissueqqissaarnerup inerneru	17
6.1	isumaliutissiissutit aallarnisaataasut	17
6.2	Isertitsissutaasartunit toqqammavissat	17
6.3	ingerlatsineranut aningaasartuutit	23
6.3.1	politikkikkut aqutsisunut aningaasartuutit	23
6.3.2	allaffissornikkut aningaasartuutit	25
6.3.3	immikkoortortanut aningaasartuutit.....	29
6.3.4	sanaartornermut immikkoortortanut aningaasartuutit	32
6.4	pigisat akiitsullu.....	34
6.5	nuussinermi aningaasartuutit	36
7	Misissueqqissaarnermi inerniliineq.....	40
8	misissueqqissaarneq tunngavigalugu naliliineq.....	43

1 AALLAQQAASIUT TUNULI-AQUTAASORLU

Naalackersuinikkut ataqatigiissaarisooqatigiit ulloq 11. februar 2015 ataatsimiinnermini aaliangerpaat Qaasuitsup Kommuniata Kommuneqarfik Sermersuullu avinneqarumaarsinnaanerisa kingunerisinnaasaanik misissueqqissaarnermik aallartitsisoqassasoq, tamanna Naalackersuisooqatigiit isumaqatigiissutaat piffissami 2014-2018-imut tunngasoq toqqammavigalugu. Misissueqqissaarinerit BDO Kalaallit Nunaanniit Qaasuitsup Kommunianik tunngatillugu suliarineqarpoq. Kommuneqarfik Sermersoorlu pillugu Deloitte misissueqqissaarnermik assingusumik suliaqarluni.

Misissueqqissaarnerit taakku marluusut aningaasaqarnikkut allaffissornikkut kommunit avinneqassagalarpata kingunerisinnaasaanik tunngasuupput. Saniatigut oqartussanit allanit kommunit oqartussaassuseqarnerannik misissuipput kiisalu qanoq iliornikkut tamanna siumut sammisumik nukittorsarneqarsinnaanersoq.

Erseqqissaatigineqarpoq maannakkorpiaq aaliangiisoqangimmat kommuninik avissisoqassanersoq, Qaasuitsup Kommunia Kommuneqarfik Sermersoorlu eqqarsaatigalugit. Taamaasilluni oqaatigineqarluni aallarnisaatit misissueqqissaarnerusoq kingunerisinnaasaanik nassuiaataasoq kingusinnerusukkut kommunit avinneqarnissaat aaliangiunneqassagalarpat.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu misissueqqissaarnerup siunertarivaa aqutissiussallugu kommunit aaqqissugaaneri pillugit siunissami oqallisigineqarnissaannut toqqammavissatut, ilaatigut siunissami suliaassanik tiguisinnaanissamut oqallinnermi.

Aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu misissueqqissaarnerit ilaatigut aallaqqaasiutaapput paasissutissaatit aaqqissuusseqqinnissap sinaakkusersorneqarnissaanut nalilersuinissamut toqqammavissatut kiisalu paasissutissaatinik nutarterinnermi. Taamatuttaarlu kommunini Namminersorlutik Oqartussanilu qinikkanit allaffissornermilu suliaqartunik oqaloqatiginninnerit arlallit.

2 MISISSUEQQISSAARNERUP SIUNERTAA

Kommuni ataaseq arlallilluunniit avinneqassagalarpata aningaasartuutaajumaartunik iluaqtissartaanillu ilisimaarinnereersimanissap piunasaqaatigaa, piunasaqaataasut ersarissut kiisalu piffissarititaasoq naatsorsuutaasoq. Taamaasilluni misissueqqissaarnerup siunertarivaa qulaajassallugu maanna kommunit aaqqissugaaneranni aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu aningaasartuutit iluaqutaasinnaasut qulaajaanissaq, aningaasartuutit iluaqutaasinnaasullu kommunit avinneqarnerisigut aaqqissugaanerit, kiisalu suut toqqaannartumik toqqaannangikkaluamillu ikaarsaariarnermi aningaasartuutaajumaartutut naatsorsuutigineqarsinnaanersut, kommunit aaqqissugaanerit allannortikkaanni.

Qaasuitsup Kommunianut tunngatillugu misissueqqissaarnermut siunertaavoq aningaasartuutit iluaqtissartaanillu qulaajaanissaq kommunip pingasunngorlugu avinneqarneratigut.

Kommuneqarfik Sermersuumut tunngatillugu misissueqqissaarnerup siunertarivaa qulaajassallugu aningaasartuutit iluaqutaasinnaasullu kommuni marlunngorlugu avinneqassagaluarpat.

2.1 KILLILERSUINEQ PIUMASAQAATILLU

Misissueqqissaarnerup aningaasartuutissanik iluaqutaasinnaasunillu kommunit avinneqassagaluarpat suliaqartoq toqqammaviatigit nalorninartorsionnertaqarpoq, marluusunut apeqqutaasorujussuussagami politikkikkut allaffissornikkut aaliangiinerit avissinerup kingorna aaliangi-gassat. Taamaattumik ajornakusoorsinnaavoq erseqqissumik takussutissialiussalluni kommunit aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu ilisimasat toqqammavigineqarnissaat qanoq maannakkut kommuniusut ingerlanneqarnersut aallaavigissallugit.

Nalorninaatillit taakku minnerpaaffissamiitinnissaat anguniarlugu aaliangiunneqarpoq, misissueqqissaarnermi naatsorsuutit 2014-imut tunngasut aallaaviussasut. Pigisanik aagguaassineq taamatullu aningaasartuuteqarnerunermik naliliineq taamaattumik toqqammaveqarpoq 2014-imit aningaasartuutaasimasunit. Misissueqqissaarnerup siunertaa taamaasilluni isikkivilerneqarallarpoq. Immikkoortunut arlalinnut taamatut saqqummiussineq ajornartorsiutitaqarsimangilaq, immikkoortunili allani assigiinngitsutigit kukkunertaqarsinnaalluni. Tamanna oqal-lisigineqassaaq matumani nalunaarusiornermi.

Kommunit avissinissap atuutilernissaa 1. januar 2018 siunniunneqarpoq ikaarsaariarnissamullu ataatsimiisitaliaq 1. maj 2017 pilersinneqarluni. Misissueqqissaarnermut periarfissaqarsimangilaq sipaarniutaasinnaasunik allanik imaluunniit kiffartuussinermullu qaffariaatinik ilanngussinissaq, kommunit pilersaarutaanni ukiunilu akunnermiliuttuni massakkumiit kommunit nutaat pilersinneqarnissaata tungaanut. Kommuninit atuneq appariassagaluarpat qaffari-assagaluarpalluunniit pisariaqalissaaq misissueqqissaarnermi naatsorsuutit matumani tullu-arsarneqarnissaat. Taamatuttaarlu qinerneqarsimavoq akitigit- akissarsiatigullu misissueqqis-saarnermi inernerinut ilanngussinissaq, pissutigalugu pissutsit allat arlaliusut kommuninngor-tussanut aningaasartuutit inerneriumaagaannik apequtaassammata.

3 KATITIGAANEQ

Misissueqqissaarnerup siunertarisimavaa erseqqissaasiussalluni aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu aningaasartuutinik iluanaarutaasussanillu nassuiaateqassalluni Qaasuitsup Kommunian avinneqassagaluarpat. Misissuinerup takutippaa piffissami ikaarsaariarfimmi maj 2017-miit januar 2018-ip tungaanut kingornalu - kommunit nutaat atuutilerpata akisunerulernissaa. Annerusumik qinikkanut amerlanerusunut (kommunalbestyrelsinut ilaasortassanut) kiisalu qullersaqarfinnut pingasuusunut taamatullu allattoqarfissanut aningaasartuuteqarnerunissaq maannakkumut Qaasuitsup Kommuniusumut sanilliullugu.

Isertitsissutaasussanut tunngatillugu kommuninngortunut pingasuusunut ataatsimut isigalugu appasinnerulaartumik isertitaqartassaaq maannamut Qaasuitsup Kommuniusumut sanil-liullugu. Tamannali isiginiarneqassalluni nalornissutaasunut ataqatigiinnerannik, kommuninut avinneqartunut tunngatillugu nalimmassaanermut naatsorsuineri. Kommuni IQ qaffasinner-paamik isertitsissutaasussanik toqqammaveqassaaq tamanna malitseqarluni inuit akileraaru-

taannik isertitsissutaasartut qaffasinnerannik kommuninut allanut marluusunut sanilliullugu. Kommune UUQ aningaasanut tapiissutinit qaffasinnerusumik isertitaqartassaaq nalimmassaannermullu kommuninit pingasuusut akornanni. Kommuni AKQ ataatsimut isigalugu appasinnerpaamik isertitsissutaasussanik toqqammaveqassalluni.

Misissueqqissaarnerup ineneri nassuiarneqassappata immikkut maluginiarneqarpoq, kommuninut avinneqarnerisigut ataatsimut naatsorsuutinik missingersuinermit tunngaveqarmat. Taamaattumillu pineqarluni aningaasartuutit qaffariarnerisa minnerpaaffilerneqarnerinik naliinertut. Taamatuttaarlu erseqqissaatigineqarpoq toqqammaviatigut nalorninaateqarnera pissutigalugu nalilerneqarsinnaanngimmat aningaasartuutit politikikkut allaffissornikkullu aaliangernernit tunngaveqassammata, avissinerup kingorna aaliangigassanut. Nalilerneqarporli nalunaarusiap isikkumisut eqqortumik sinaakkusersorneqarsimammat kommuninik nutaanik pingasuusunik pilersitsinarnermut ingerlatsinissamullu tunngatillugu.

Aallarniutitut matumani misissueqqissaarnerup takutippaa, Qaasuitsup Kommunianik avissinerup nassatarissammagu:

- Ukiumut aningaasartuuteqarnerunissaq politikikkut qinikkanik 9,8 mio.kr. annertususeqartussamik kiisalu ukiumut allaffissornermut 12,4 mio. kr.-nik aningaasartuuteqarnerunissaq (2014-mi akit naapertorlugit). Ataatsimut isigalugu taamaasilluni ukiumut avissinerup kingorna 22,2 mio. kr. missaannik aningaasartuutaanerulisaaq.
- Ataasiartumik aningaasartuutit kommuninut nutaat pingasuusut pilersinneqarneranut atatillugu, piffissami 1. maj 2017 1. januar 2018-ip tungaanut 25,9 mio. kr. kiisalu 28,9 mio. kr. missaanissaaq (2014-mi akit naapertorlugit). Matumani ilaallutik ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliamut aningaasartuutit, qullersaqarfiiit nutaat, allat-toqarfinnik pilersaarusiornermut kommuninut nutaanut pilersitsinissamut sulisoqarnissaq kiisalu timalimmik suliffissanik pilersitsineq, nittartagaliornissaq, ilisarnaasior-nissaq, qarasaasianik katiterinerit allallu.

Qaasuitsup Kommuniata ullumikkut unammillernartut misilittagaqarfigereerpaa sulisutigut immikkut ilinniagaqarsimasunik sulisoqarniarnikkut nikerartitsineq, ilaatigut inunnik isumaginninnermut immikkoortortami. Tamanna avissinerup kongorna annertusisamik unammillernarnerulersinnaavoq, taamatullu immikkoortortami innuttaasut amerliartortut immikkut ajornartorsiutillit annertusiartornerat takuneqarsinnaavoq kiisalu immikkut sulisunik piginnaanngorsarsimasunik sulisoqarniarnerup pisariaqartinneqarnerata annertusiartornera. Kiisalu immikkoortortat allat Kommuni AKQ-mut aamma Kommuni UUQ-mut naqqaniit nutaanik immikkoortortaqaqalernissaq sanarfineqartariaqassapput, ilaatigut sulisunik piginnaanngorsarsimasunik nikerartitsisinnaanerup qulakkeernissaanut.

Pingaaruteqarpoq kommuninut avinneqarneri kommunimut avinneqartumut kisimi attuumassuteqanngimmat. Tamatumunnga tunngatillugu erseqqissaatigissallugu pingaaruteqartorujussuavoq, kommuninut tamarmiusunut qaqitseqatigiissinnaanerata pineqarmat, suliassat sorliit kommuninut kivissinnaaneraat. Imaappoq, kommuninut minnerpaap suliassat suut ataatsimut isigalugu kommuninut allanit suliarineqarsinnaanersut apeqqutaatinneqarluni annertussulinerneqassammata. Taamaasilluni kommuninut agguataarinerup minnerusunik immikkoortortalersuinerup nassatarissammagu piginnaasanik nammassisinnaanerup suliassamillu naammassisinnaanerup pitsaassusaanik innarliinnginnissaq, tamannalu suliassanik allanik tigoraasinnaanerup naammassineqarsinnaaneranut pingaaruteqarluni.

4 IMARISAA PERIUSERLU

4.1 MISISSUINERMUT SINAACKUSERSUINEQ

Politikkikkut kommuninik avissinissamut oqallinnerit toqqammavigalugit, Qaasuitsup Kommunanik avissinissaq pillugu inunnik qinersinissamut aqutissiuinissaq kiisalu Naalakkersuisut suleqatigiinnissamik isumaqatigiissutaat pillugit, aaliangerneqarpoq kommunit aaqqissuussaanerat pillugu nutaamik aaliangiinissamut tunngavissamik aqutissiuisoqassasoq.

Naalakkersuinikkut Ataqtigiissaarisooqatigiit ulloq 11. februar 2015 ataatsimiinnermini, imikkoortoq 2.3-mi aaliangiunneqarpoq misissueqqissaarnissamik suliassaq aallartinneqassasoq, naliliisussamik aningaasartuutininik iluanaarutaasinnaasunillu kommunit aaqqissuuteqqinnissaannik naliliisussamik.

Taamatuttaaq misissuinermi naggataarutaasumi maannakkumut aaliangiunneqarsimasumut kiisalu kommunit aaqqissuussaanerannik allannguutitut periarfissat kommunit aaqqissuussaanerat pillugu anguniarnerini inissisimassaaq, takuuk aaqqissuusseqqinnermut ataatsimiisitaliap isumaliutissiisutaa 2005-imeersoq:

- Pisortat suleriaasianni, sapinngisamik innuttaasoq imaluunniit innuttaasut eqqorneqartut peqatigalugit naammassinninnissaq (suliassanik saqqummiussineq)
- Qarasaasiat atorlugit nammineq kiffartuussinnaanerup qaffassarneqarnissaa kiisalu pisortat sullisseriaasiannik pisariillisaaneq
- Allaffissornikkut sullissinerup pisariillisarneqarnissaa inatsisitigullu pisariaqarfiisigut
- Innuttaasunik sullissisunik piginnaanngorsaanerit annertusineqarnissaat eqqortumillu sullisseriaaseq
- Najukkani pisortat ataatsimoorussamik sullissiveqarfiini pilersitsineq, innuttaasut saaffiginnittarfianik ataatsimoorussamik saaffiginnittarfik, innuttaasut sunilluunniit saaffiginnissuteqaraluarpata sulliffiusinnaasumik

4.1.1 QULAAJANERMUT APEQQUTIT AALLARNIUTAASUT

Siumoortumik aningaasartuutininik iluanaarutinillu naatsorsuineq kommunit aaqqissugaanerata allanngortinneqassagaluarpat apeqqutit pisariaqarsinnaasut arlallit qulakkeerneqartariaqarput:

- Sumiiffikkaartumi kommunit nutaat qanoq killilersorneqassappat? - Illoqarfiit sorliit allaffissornikkut ingerlatsiviussappat (assersuutigalugu illoqarfik innuttaqarnerpaa-soq)?
- Ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliani suut pilersinneqassappat, aamma qanoq katitiga-assappat?
- Piffissarititaasoq - qaqugu agguataarineq atuutilissava?

Kommunit qinnuigineqarsimapput apeqqutit tamakkua akineqarnissaannik, tamatuma kingorna aningaasartuutininik iluanaarutaasunillu naatsorsuinerit kommunit aaqqissuussaanermikkut allanngortinneqarnerat aallartisarneqarsinnaammat.

4.2 SULIASSANIK NAAMASSINNISSINNAANERMIK AL-LAASERINNINNEQ

Misissueqqissaarneq suliarineqarpoq imatut tullerriaarinertigut tamannalu tullerriaarineq matumani nalunaarusiornermi killigitinneqarpoq:

1. Isertitat toqqammaviinik nalunaarsuisoqassasoq isertitariaatsit agguataarneqarlutik kiisalu sapinngisamik isertitsissutaasut sumingaanneernerinik, kommunit aaqqissuussaanerat nutaamut sanilliullugu, takuuk immikkoortoq 6.2
2. Maannakkumut Qaasuitsup Kommuniani kiisalu Kommuneqarfik Sermersuumi aningaasartuutaasartunik nalunaarsuisoqassaaq agguataarneqartunik, takuuk. immikkoortut 6.3-6.4:
 - a. Politikkikkut allaffissornermilu aqutsisunik qitiusumillu allaffissornermi aningaasartuutit
 - b. Suliat immikkoortortani ingerlanneqarneranut aningaasartuutit, agguataarneqarsimallutik aningaasarsiat ingerlatsinerillu allat
 - c. Qarasaasialerinermut atortulersuinermi aningaasartuutit nalunaarsorneri immikkuullarissut, sullissinerit, ingerlatsineq allallu (qarasaasianik aqutsisut minillugit) kiisalu akigitaannik aaliangersaanerit (aaliangersimasumik ataveqaatit, pisinnaatitsissutit allallu)
 - d. Pigisanik akiitsunillu nalunaarsuinerit, ilaatigut aningaasat tigorianaanaat akiitsut aningaasallu allanit pisassat nalunaarsuinerit
 - e. Qulaani taaneqartut timitalerlugu nuunneqarsinnaanerat misilinneqassaaq aningaasartuutit ataavartinniarlugit pigisat akiitsullu kommunit aaqqissuussaanerat nutaamut sanilliugit
3. Aningaasartuutit agguataarinermut attuumassuteqartut nalilersorneqassapput kiisalu kommuninik nutaanik pilersitsineq (aallarnisaatitut aningaasartuutit) takuuk. immikkoortoq 6.5

Misissueqqissaarnermut atatillugu aningaasat nikingassutaat naatsorsorneqarsimapput. Aningaasartuutininut nikingassutaasumi takuneqarsinnaavoq kommunini pingasuusunut qanoq annerusumik minnerusumilluunniit maannamut Qaasuitsup Kommunianut Kommuneqarfik Sermersuumullu sanilliullugu akeqassanersut. Aningaasartuutininut nikingassutaasup amigartoorutaasaasup naligivaa aningaasartuutit qaffariarnerat maanna kommunenut naleqqiullugu - imaappoq kommunit agguataarneqarnerata nassatarissavaa immikkoortortamut aningaasartuutit qaffariarnerat. Aningaasartuutininut nikingasuutaasup sinneqartoorutitallip paarlattuanik isumaqarpoq, tassalu avissineq akikinnerusussasoq maannamut Qaasuitsup Kommunianut Kommuneqarfik Sermersuumullu sanilliullugu.

4.2.1 ISERTITSISSUTAASUSSANIK TUNNGAVISSANIK MISISSUINEQ

Nunap assinga atorlugu sumiiffikkaartumik Qaasuitsup Kommuniani maanna isertitsissutaasartunik naatsorsuusiortoqassaaq, taamaasillutik taakku kommuninut nutaanut pingasuusunut naleqqersuunneqarsinnaaniassammata. Taamaaqataanik Kommuneqarfik Sermersuumi maanna isertitsissutaasartunik naatsorsuinerit nunap assinga atorlugu sumiiffikkaartumik naatsorsuusiorneqarput taamaasillutik kommuninut nutaanut marlunnet naleqqersuunneqarniassammata.

Misissueqqissaarnermi kommunit avinneqarnerisa kingunerisinnaasaannik misissuisoqarpoq aningaasanut tapiissutit kiisalu nalimmassaarnermut naleqqersorneqartunik. Taakku nalu-

naarsuutit suliarineqarput Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfimmit Akileraartarnermullu qullersaqarfimmit.

Nalimmassaaneq naatsorsorneqarpoq 90/115 periuseq aallaavigalugu. Periuseq 90/115 ilusi-uvoq ukioq 2013 ilanngullugu atorneqartoq. 2014-imi aamma 2015-imi maanna suliamut aal-larnisartumut aallaavittut periuitsit allat atorneqarsimapput, utaqqiisaasumik periuitsit allat atorneqarsimallutik. Tamatuma nassatarivaa naatsorsuutit inerneru utaqqimaarneqartariaqar-nerat ilutsip taassuma atorunnaariartorneqarnera pissutigalugu. Isertitassat kommunit nutaa-jusut nalimmassaanermut aqqissussaaneermut pineqartussat ataani taaneqartutuut naatsor-suutigineqarsinnaanngillat. Naatsorsuutit ilanngunneqarpata pissutaavoq misissuinerup naler-piaani toqqammavissatut tigussaasutuaammata.

Nalimmassaanermut aqqissuussinermut periuseq nutaaq akuerineqarpat pisariaqalersin-naavoq kingunerisinnaasaannik naatsorsueqqittariaqalernissaq nalimmassaanermut sanil-liullugu.

4.2.2 INGERLATSINERMUT ANINGAASARTUUTINIK MISIS-SUEQQISSAARNEQ, PIGISAT AKIITSULLU

Siunissami kommunit avinneqarnerannut atatillugu aningaasaqarnikkut nalilersuisoqassappat misissueqqissaarneq periuitsinit ”Kommunit avinneqarnerat pillugu peqqussut”-mit allaatigi-neqartutut tunngaveqassaaq. Ingerlatsinermut aningaasartuutit pillugit ukununga atuupput:

1. Allaffissorneq sulianullu immikkoortortat agguataarneqassapput maanna agguariaaseq atorlugi, taamaasilluni ullumikkut aningaasartuutit sumiiffikkaartumik naatsorsorne-qarlutik, imaappoq illoqarfimmi imaluunniit najukkami minnerusumi taamaaginnarlu-tik
2. Ataatsimoorussamik aningaasartuutit innuttaasut amerlassusaat aallaavigalugu aggu-arneqassapput

Sulisogarniarnikkut tunngatillugu agguaaasineq imatut atuutissaaq:

1. Kommunit immikkut tamarmik sulisunik kommunimi nutaami kiffartuussiviusumi tiguneqassapput
2. Qitiusumik allaffissornikkut ingerlatsiviusumi maanna atuuttumi, sulisut aningaasar-siaannik aningaasartuutit kommuninut nutaanut agguaaaneqassapput, innuttat amer-lassusaat aallaaviulluni

Pigisanik akiitsunillu tunngatillugu agguaaasineq ukununga atuuppoq:

1. Kommunit nutaat tamarmik pigisaminnik tigusissapput, nunap assingani malillugu su-miiffikkaartumik inissisimaneq tunngavigalugu kommunimi nutaami inissisimaffimmi kiisalu akiitsut, pisinnaatitaaffiit pisussaaffiillu pigisanut atuuttunut attuumassute-qartut
2. Pigisat akiitsullu kommuninut nutaanut nuunneqarsinnaangitsut kommuninut pigisat-/akiitsullu agguaaariaaseq atuuttoq malillugu pisussaangitsunut taarsiissutitut ag-guaaneqassapput, assersuutigalugu 1. januar 2015-imi kommunini nutaani innutta-qqortussuseq malillugu

4.2.3 NUUSSINERMI ANINGAASARTUUTINIK KOMMUNIT NUTAAT PILERSINNEQARNERANNUT ATATILLUGU NALILINEQ¹

Kommunit nutaap pingasuusut pilersinneqarneranut atatillugu aningaasartuutininik arlalinnik tamatumunnga attuumassuteqarpoq. Misissuinermit matumani nuussinermut aningaasartuutit immikkut aningaasartuutit nalunaarsorneqassapput piffissami ikaarsaariarnermi 1. maj 2017 aamma 1. januar 2018-imut atuutinneqartumi.

Matumani pineqarput assersuutigalugu pigisanik agguassinermut atatillugu aningaasartuutit, nutserneq, ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliaq, inatsisinut tulluarsaanermut allanullu. Misissueqqissaarnermi nuussinermi aningaasartuutit suliarineqassapput ukununnga atatillugu:

- Kommunini nutaajusuni ikaarsaariarnermut ataatsimiisitaliaq pilersitsineq
- Qullersanik nutaanik marluusunik atorfinitsineq kommuninngortunut marlunnut
- Allattoqarfeqarnikkut pilersaarusiornermut kommunillu nutaat atortilernissaannut suliaqarnermut
- Timitalimmik suliffeqarfinnik pilersitsineq, nittartagaliorneq, ilisarnaatit, qarasaasiyanik atortulersuineq allallu

Taassuma saniatigut naatsorsuutigineqassaaq, nuussinermut aningaasartuutininik nalileruminaassinnaasunik peqarumaarmat. Matumani pineqarlutik assersuutigalugu sulisoqarnikkut qulakkeerneqanngitsunik tunngasut, kommunini aqqissuussaananerannik nutaamik aqqiissuussinissamik pilersitsineq kiisalu sulisunik nuttarsinnaanermit periarfissat kommuninngortuni nutaani naatsorsuutigisariaqakkat. Taamaattumik tamanna pitsaassutsimut tunngasumik misissueqqissaarnermi suliarineqarpoq.

5 KOMMUNINUT NUTAANUT SINAARKUTISSARITITAASUT

Qaasuitsup Kommunianit Naalackersuisunut allakkani saqqummiunneqarpoq, Qaasuitsup Kommunianit pingasunngorlugu avinneqarnissaa kissaatigineqarpoq. Kommunit nutaat imatut avinneqassapput:

- Upernavik, Uummannaq aamma Qaanaaq (taaneqassaaq Kommuni UUQ)
- Ilulissat aamma Qeqertarsuaq (taaneqassaaq Kommuni IQ)
- Asiaat, Kangaatsiaq aamma Qasigiannuit (taaneqassaaq Kommuni AKQ)

Naalackersuisunut allakkami aammattaaq saqqummiunneqarpoq, illoqarfik (inoqarfiit minnerusut ilanngullugit) amerlanerusunik innuttaqarfiusoq kommuninngortuni nutaani allaffissor-nikkut ingerlatsiviussasoq. Imaappoq Upernavik, Ilulissat aamma Asiaat kommunini nutaani allaffissor-nikkut ingerlatsifiussasut.

Avissineq ataani ima ilusilersorneqarpoq:

¹ Danskil nalunaarutaat BEK nr. 868 16/09/2005-miit kommunit avinnerisigut najoqqutarisaaq kalaallit nunaanni assingusumik inatsiseqanngilaq.

Takussutissiaq 1. Kommuninik nutaanik takussutissiaq

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ
Allaffissornikkut aqutsisoqarfiit	Aasiaat	Ilulissat	Upernavik
Illoqarfiit allat	Kangaatsiaq Qasigiannuguit	Qeqertarsuaq	Ummannaq Qaanaaq
Inoqarfiit minnerusut	Akunnaaq Kitsissuarsuit Attu Iginniarfik Ikerasaarsuk Niaqornaarsuk Ikamiut	Ilimanaq Oqaatsut Qeqertaq Saqqaq Kangerluk	Aappilattoq Kangersuatsiaq Kullorsuaq Innaarsuit Naajat Nuussuaq Tasiusaq Nutaarmiut Upernavik Kujalleq Ikerasak Illorsuit Niaqornat Nuugaatsiaq Qaarsut Saattut Ukkusissat Qeqertat Savissivik Siorapaluk

Paasisat: Qaasuitsup Kommunianit paasisutissat

5.1 INUIAQATIGIIT AGGUATAARNERISA INERIARTORNERAT

Kommunini nutaajusuni innuttaqassutsikkut agguataarnerat assigiiaakannerpoq, kisiannili nunasittarnerup pissusii assigiinngitsorujussuullutik. Kommuni IQ-mi innuttaasut 93 %-ii illoqarfinni najugaqarput, Kommuni UUQ-mi taamaallaat 52,8 %-ii kisimik illoqarfinni najugaqarlutik.

Takussutissiaq 2. Innuttaasut kommunikkaartumik agguataarnerat, illoqarfinni inoqarfinnilu minnerusuni, 2015-ip qiterpaarnerani

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ
Innuttaasut 2015-ip qiterpaarnerani	Inuit 5.645	Inuit 5.759	Inuit 5.719
Tassannga illoqarfinni	84,3 %	93,2 %	52,8 %
Tassannga najukani minnerusuni	15,7 %	6,8 %	47,2 %

Paasisat: Qaasuitsup Kommunianit paasisutissat

Assigiinngissut annerusumik marlunnik peqquteqarpoq. Siullermik ukiuni makkunani takuneqarsinnaavoq illoqarfinnut nuttarnerit, tamannalu isumaqarpoq inoqarfinni minnerusuni innuttaqassuseq ukiuni aggersuni apparissasoq. Inoqarfinni minnerusuni innuttaasunut illoqarfinnut kommuneqarfigisaminnut nuuttarnerat qanimut ilisimatitsissutigineqarsinnaanngilaq kisiannili naliginnaasumik takuneqarsinnaalluni nuttarnerit illoqarfinnut annernut annerusumik Nuummut pisartut. 2014-imiit 2015-imut maanna Qaasuitsup Kommuniani inoqarfinni minnerusuni innuttat amerlassusaat appariaateqarput 2 %-imik, kommunimi innuttaqassuseq 0,3 %-imik apparisimalluni. Taamaattumik inuerukkiartorneruvoq immikkut Kommuni UUQ-mut attuisussa, taannami inoqarfinni minnerusuni innuttaqassutsimigut amerlanerusunik inoqarpoq, taamaasillunilu illoqarfinnut innuttaasunik ornigartitsiniarnikkut inissisimanagera pissutaalluni ajornakusoorsinnaalluni. Tamanna isiginiarneqassaaq ajornakusoortaasunut ataqatigiissuteqarmat maanna kommuniusup ullumikkut misilittagarimmagu tikisitsiniarnermut kiisalu immikkut ilinniarsimasunik piginnaasalinnik sulisoqarniarnikkut attassinissamat attuumassuteqarmat.

Kommunit amerlasuunik mikinerumaanik inoqarfillit ajornakusoornerusumik atugassaqaqtitsipput aningaasaqarniarnikkut allaffissornikkullu annertuumik ingerlatsinermut pitsaaquteqannginnerullutik. Tamanna pissuteqarpoq aaliangersimasunik aningaasartuutaasartut ilaat minnerusumik inoqarfiusunik attassiniarnerannut attuumassuteqarmat. Tamakkulu amerlanerugaangata kommunip ataatsimut missingersuusiaannut akimmisaarutaasarlutik. Kommuni UUQ-mut tunngatillugu missingersuusiornermut annertuumik ingerlatsiniarnermut pituttorsimasarmat minnerusunik inoqarfinnik ingerlatsiniarnermut.

Maanna Qaasuitsup Kommuniusup ataatsimut isigalugu aamma naatsorsuutigisariaqarpaa inuerukkiartornissaq, pissutigerpiarlugu Kommuneqarfik Sermersuup innukkiartornerata malitsigisaanik.

Ataatsimut isigalugu Kalaallit Nunaat ukiuni aggersuni innuttamigut annertuumik ikileriarfiunissamat unammillernartumut inissisimavoq. Ukioq 2014-mi Kalaallit nunaanniit aallartartut 600-jorpiaapput, innuttaasut ataatsimut katinnerisa 1 %-iata missaarppaa. Meerartaartartullu amerlassusaasa tamanna noorartarneq qaangersimannngilaa aammalu ataatsimut isigalugu innuttaqassuseq ikileriaateqarpoq 300 missaannik imaluunniit procentinngorlugu 0,5 %-imik.

Qaasuitsup Kommunia kisiat qiviraanni ukioq 2014-imi allamat nunasisartut 120-iusimapput, assigaalu innuttaasut 0,7 %-ii.

Innuttaasut ukiumikkut katitigaanerat qiviraanni kommuninngortussani pingasuusuni, assigikannersumik agguataarsimapput 0-17-nik ukiulinni, 18-65-nik ukiulinni aamma 65-it sinnerlugit ukiulinni, takuuk takussutissiaq 3. Pisariaqassaarlu qanimut innuttaasunik ukiumikkut agguataarinissaq nalilersussallugu, ukiuni aggersuni qanoq isikkoqarumaarnera ersersinniarlugu.

Takussutissiaq 3. Innuttaasut katitigaanerat kommunini nutaajusuni ukioq 2015-ip qiterpaarnerani

Kommuni	Ukioqatigiiaat akuttussusaat	Inuit amerlassusaat	Agguaqatigiissarneri
Kommuni AKQ	0-17 ukiulinni	1408	24,9 %
	18-64 ukiulinni	3712	65,8 %
	+65 ukiulinni	525	9,3 %

Kommuni IQ	0-17 ukiulinni	1438	25,0 %
	18-64 ukiulinni	3788	65,8 %
	+65 ukiulinni	533	9,3 %
Kommuni UUQ	0-17 ukiulinni	1607	28,1 %
	18-64 ukiulinni	3691	64,5 %
	+65 ukiulinni	421	7,4 %

Paasisat: Qaasuitsup Kommunianit paasisutissat

5.2 INUUSSUTISSARSIORNIKKUT INERIARTORNEQ

Qaasuitsup Kommuniani kiisalu kommuninngorumaartussani pingasuusuni inuussutissarsiutitut pingaarnertut nassaassaavoq aalisarneq piniarnerlu kiisalu pisortat allaffissorniikkut ingerlati-viat

Takussutissiaq 4. Inuussutissarsiut pingaarneq nunaqavissuni ukioq 2013-imi

	AKQ	IQ	UUQ
Aalisarneq piniarneq nunalerinerlu	510	611	768
Aatsitassanik piiaaneq	0	2	1
Suliffissuaqarneq	22	16	100
Nukissiuutinik- imeqarnermullu pi-lersuineq	48	36	67
Sanaartorneq	98	165	22
Niuerneq	276	322	304
Akunnittarfiit sutorniartarfiillu	67	150	22
Assartulerineq	217	95	95
Niuernikkut sullissineq	102	92	41
Pisortat allaffeqarfii sullissinerlu	916	987	895
Sullissinermi inuussutissars.allat	61	32	26
Ilisimatitsissutaanngitsut	28	53	19
Katillugit	2.345	2.561	2.360

Paasisat: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Inuussutissarsiutit arlallit suliffissaqartitsiniarnikkut appariaateqarput kiisalu appasittumik akissaateqartitsillutik tamannalu kommuninut nutaanut minnerusunullu unammillernartuusinaavoq. Akissaateqartitsineq taamatuttaarlu akileraarutitigut isertitsissutaasartut kommuninut tamanut malunnaatilimmik nikerarput, kiisalu takussutissiami tabel 4-mi takuneqarsinnaavoq, inuussutissarsiornerup aaqqissuusaanera ilaatigut kommunit pingasuusut akornanni assigiinngitsuusoq.

Kommunini nutaani pingasuusuni inuussutissarsiornerup aaqqissuusaanerisa assigiinngissutaat pissuteqarpoq annerusumik suliffissaqartitsiniikkut suliffiit assigiinngissitaarneri kisiannilu aamma ilaatigut agguaqatigiisillugu akissarsiat assigiinnginnerannut attuumassuteqarluni. Kommunini tamani annerusumik aalisarnermut- piniarnermullu amerlasuunik inuussutissarsiu-teqarput kiisalu pisortat allaffeqarfiini kiffartuussinermilu. Taassuma saniatigut Kommuni AKQ-mi ilaatigut amerlanerusut assartuinermi niuernikkullu kiffartuussivinni suliaqarput,

Kommuni IQ-mi amerlanerusut takornariaqartitsinermik inuussutissarsiornikkut (akunnittarfinni, niuertarfinni) kiisalu sanaartornermi, Kommuni UUQ-mi suliffissuaqarnermi nukissiuuteqarnermik pilersuinermi annerusumik inuussutissarsiutigalugu suliaqarput.

Ataani agguaqatigiisillugu qaammammusiiallit kiisalu akileraarutitigut isertitat immikkoortortani nalunaarsorneqarneri. Takussutissiivoq aningaasarsiat taamatullu akileraartarnermut toqqamavisoq Kommuni IQ-mi qaffasinnerpaajusoq, kommuninilu allani marluusuni - annermik Kommuni AKQ-mi appasinnerungaatsiarluni.

Takussutissiaq 5. Agguaqatigiisillugu qaammammusiata 2013-imi inuussutissarsiornikkut pingaarnermi

	AKQ	IQ	UUQ
Aalisarnej, piniarnej nunalerinerlu	21.649	31.955	19.075
Aatsitassanik piiaaneq			
Suliffissuaqarnej			
Nukissiuuteqarnej imeqarnermullu pilersuineq	22.199	26.834	22.530
Sanaartornej	21.079	22.971	22.546
Niuernej	14.833	16.851	14.406
Akunnittarfiit sutorniartarfiillu		16.631	
Assartulerineq		23.683	22.028
Niuernikkut sullissineq	14.381	20.790	18.649
Pisortat allaffeqarfii sullissinerlu	21.173	21.885	19.729
Sullissiviit allat	18.256	13.704	
Ilisimatitsissutaanngitsut		28.869	
Katillugit	19.081	22.399	19.852

Paasisat: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Takussutissiaq 6. Agguaqatigiisillugu akileraarutit inuussutissarsiutinit pingaarnermit - qaammatikkaartumik 2013-mi.

	AKQ	IQ	UUQ
Aalisarnej, piniarnej nunalerinerlu	6.544	8.171	4.481
Aatsitassanik piiaaneq			
Suliffissuaqarnej			
Nukissiuuteqarnej imeqarnermullu pilersuineq	7.753	9.928	7.928
Sanaartornej	7.549	8.331	8.057
Niuernej	4.687	5.536	4.591
Akunnittarfiit sutorniartarfiillu		5.731	
Assartulerineq		8.420	7.663
Niuernikkut sullissineq	4.765	7.399	6.370
Pisortat allaffeqarfii sullissinerlu	7.251	7.567	6.301
Sullissiviit allat	6.301	4.730	
Ilisimatitsissutaanngitsut		10.643	
Katillugit	6.407	7.646	6.485

²Paasisat: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Soorlu takussutissiami 5 aamma 6-mi Kommuni IQ-mi innuttaasut qaffasinnerpaamik qaammammusiaqarput taamaasilluni aamma qulakkeerneqarluni akileraartarnermut pitsaanerpaamik toqqammaveqarneq (inuit akileraarutaat) Akileraartarnermut isertitsissutaasartut takornariaqarnermut inuussutissarsiteqarneq aqputigalugu pissarsissutaasarpud kiisalu pisortat allaffissornikkut ingerlatsiviinit.

Kommuni UUQ-mi tulliulluni qaammammusialinnik akissarsiaqartitsinerpaasarpog taamaasillunilu akileraartarnikkut isertitsissutaasartut pitsaanerpaat aappaattut inissisimalluni. Taamaattorli Kommuni UUQ kommuniuvoq ukiuni kingullerni 6-ni aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiteqarnikkut appariafiusog, tamannalu qaammammusiallit appasinnerannik ataqatigiissarneqartoq tamannalu siunissami aningaasarsiornikkut nalorninartorsiortitsisinaavoq - tamanna ingerlaannassappat.

Kommuni AKQ-mi appasinnerpaamik qaammammusialinnik akissarsiaqartitsiffiuvoq taamaasilluni appasinnerpaamik aamma akileraartarnikkut toqqammaveqarluni. Kommuni AKQ-mi aamma suliffissaqartitsiniarnikkut appariaateqarsimavoq tamannalu Kommunimut unammillernartuusinnaavoq, appariaat ingerlaannarpud aningaasaqarnikkut aarlerinaateqalersinnaalluni.

Ataani takuneqarsinnaavoq suliffissaqartitsiniarnikkut piffissami 2008-2013-mi allannguut, kommunini nutaajusuni inuussutissarsititigut agguataarneqarsimasumi. Namminersortut ingerlataanni amerlanerni suliffissaqartitsiniarneq apparisimavoq taamaasilluni pisortanik isumagineqarnissamik isumalluuteqarneq qaffariarsimalluni.

Takussutissiaq 7. Inuussutissarsiornikkut suliffissartitsiniarnermi allannguutit katinnerat piffissami 2008-2013.

	AKQ	IQ	UUQ
Aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	-7 %	-6 %	-13 %
Aatsitassanik piianeq	-100 %	0 %	0 %
Suliffissuaqarneq	-51 %	45 %	-100 %
Nukissiuutininik imermillu pilersuineq	9 %	-8 %	7 %
Sanaartorneq	-30 %	-25 %	-15 %
Niuerneq	-10 %	-15 %	-20 %
Akunnittarfiit sutorniartarfiillu	43 %	20 %	-4 %
Assartulerineq	4 %	-11 %	13 %
Niuernikkut sullissineq	24 %	28 %	156 %
Pisortat allaffeqarfii sullissinerlu	-1 %	-2 %	-10 %
Sullissinermik inuussutissarsitullit allat	69 %	-26 %	-13 %
Ilisimatitsissutaanngitsut	-30 %	-20 %	-49 %

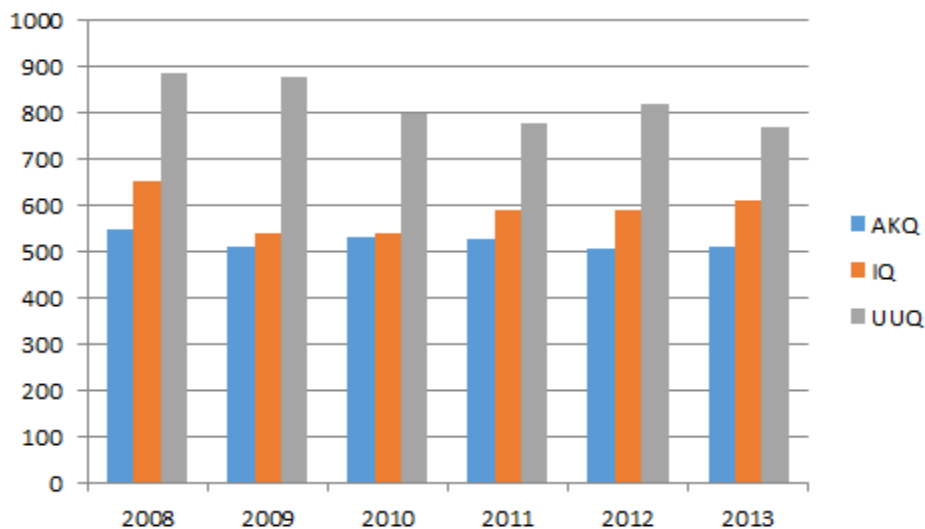
Paasisat: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

2

Pisortat allaffissornikkut ingerlatsiviat toqqammavissut isertitsissutaasartunit aallaaveqanngilaq, kisianni aningaasartuutaasarluni aningaasarsianut aningaasartuutitut kommunip ingerlatsinermut aningaasartuutaasa iluaniimmat.

Ilusilersukkami ataaniittumi ersersinneqarpoq aalisarnikkut piniarnikkullu kiisalu pisortat allaffissornikkut ingerlatsiviini sullissivimmilu itisilerlugu inerikkiartorneqarnerisa takussutisartaat, suliffissaqartitsiniarnerup annerpaartaa ilaalluni, takuuk takussutissiaq 4.

Iluseq 8. Aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiuqartut amerlassusaasa inerikkiartornerat piffissami 2008-2013.

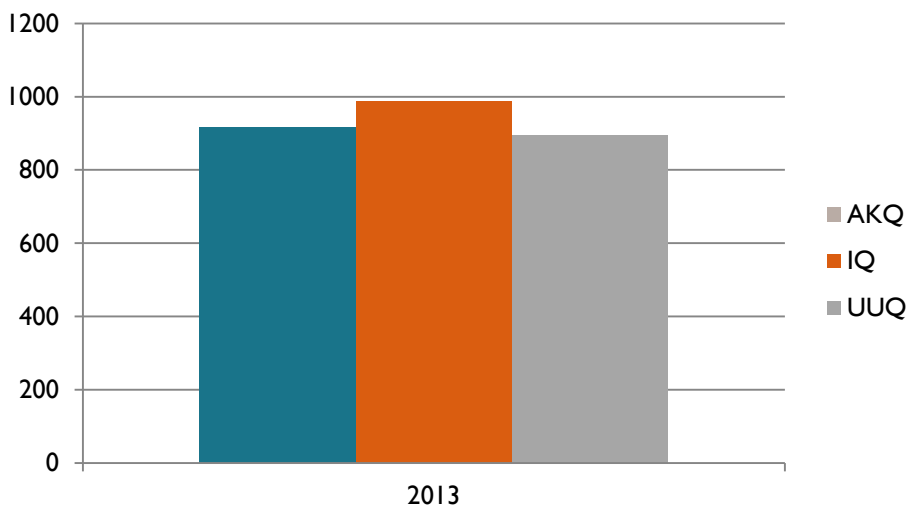

Paasisat. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Ataatsimut isigalugu 2008-p kingorna aalisarnermik piniarnermillu inuussutissarsiuqartut Kommuni IQ-mi 6 %-mik appariaateqarput, Kommuni AKQ-mi 7 %-mik kommuni UUQ-milu 13 %-mik.

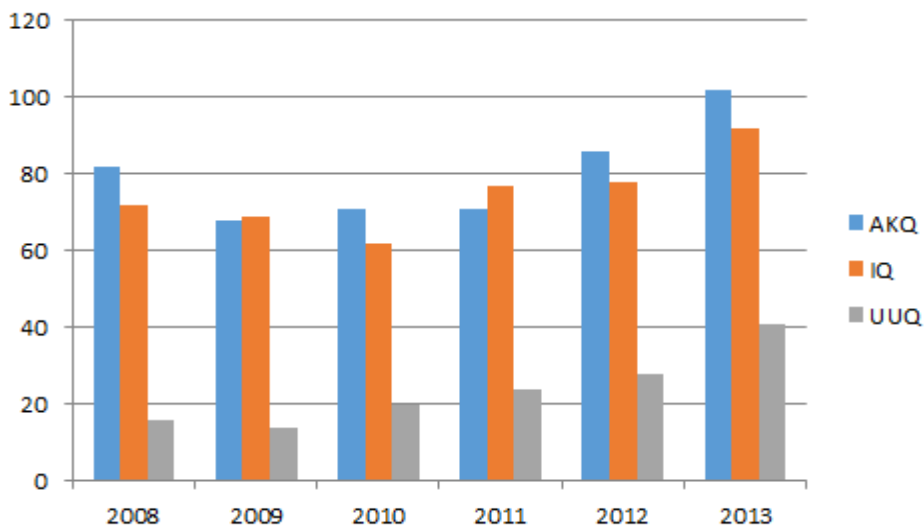
Takussutissiami ataaniittumi takutinneqarput pisortat allaffissornikkut ingerlatsiviini sullissivimmilu 2013-mi sulisorineqartut amerlassusaat. Naatsorsuutit Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfimmit takutinneqarsinnaanngilaq, aalisarnermik piniarnermillu inerikkiartornerup piffissami sivisunerusumi saqqummiunneqarsinnaanngimmat. Ersersinneqarpoq pisortani sulisut amerlassusaat kommunini nutaani pingasuusuni assigiakannersut matumani Kommuni IQ-mi qitiusumik allattoqarfiup ullumikkut inissisimaffiani qaffasinnerularluni.

Iluseq 9. Pisortat allaffeqarfiini sullissivinnilu sulisorisat amerlassusaat 2013-mi

Suliffiup ”niuernikkut sullissivik” (aningaasaliineq sillimasiinerlu, attartortitsineq inissianillu attartortitsiviit, niuernikkut sullissivik) suliffeqarfiit allat paarlattuanik, takuuk takussutissiaq 7, malunnaatilimmik ineriartorfiuvoq piffissami 2008-2013, taamaasilluni piffissami tassani amerlanerusunik akileraarutigut isertitsissutaasimalluni. Taamaattorli aningaasarsiat appa-sinnerupput akileraarnikkullu isertitsissutaasartut killeqarlutik.

Iluseq 10. Niuernikkut sullissivinni sulisut amerlassusaasa inerikkiartornerat piffissami 2008-2013-mi.

Paasisat: Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Ataatsimut isigalugu niuernikkut sullissinermi suliassaqartitsineq IQ-mi 24 %-mik qaffariarpoq, AKQ-mi 28 %-mik UUQ-milu 156%-mik 2008-p kingorna.

6 MISISSUEQQISSAARNERUP INERNERI

6.1 ISUMALIUTISSIISUTIT AALLARNISAATAASUT

Qaasuitsup Kommuniata allakkatigut Naalakkersuisunut nalunaarutigivaa, qitiusumik sulisorisanik kommunit avinneqarnerisa kingorna sulinertik illoqarfigisaminni ingerlatiinnassagaat kiisalu qitiusumik allaffissornikkut ingerlatsiviusumi sulisuusut kommuninngortunut pingasusunut agguataarneqassasut.

Pigisat nalillit akiitsullu kommuninngortuni pingasusut akunnerminni avinneqassapput. Avinneqarsinnaangitsut kommuninngortunut nutaanut agguataarneqassapput aningaasatigut taarsiisuteqarnikkut kommuninut marluusunut allanut.

Qaasuitsup Kommunia maannakkorpiaq ikaarsaariarnermut ataatsimiisitaliamik pilersitsinissamut tunngatillugu apeqqummut sulii aaliangiusisimangilaq kiisalu taassumalu piffissami atuutinneqarnissaa kommunit aqqissuuteqqinnissaannut tungaanut. Misissueqqissaarnermi aallaavigineqarpoq kommunit nutaat tamarmik 15-nik kommunalbestyrelsimut ilaasortaati-taqarnissaat takorloorneqarmat, Qaasuitsup Kommunia kommuninik oqaloqatiginninnerup kingorna takorluukkatut saqqummiussaa. Avissinermili aaliangerneqassagaluarpas amerlanerusut ikinnerusunilluunniit kommunalbestyrelsimut ilaasortaatitaqarnissat, pissusissamisussaaq kommuninngortut pilersinnissaannut aqunneqarnissaannullu aningaasartuutitut suniuteqassamat.

Qaasuitsup Kommunia piffissami matumanissaaq aaliungiusimangilaa kommunip avinneqarnissaanut piffissalersuinissaaq. Kommunilli sulissutigisimavaa piffissami 1. maj 2017 avissinissaaq aaliangiusimallugu. Nuna namminerimi immikkoortortap nalilersimavaa piffissaaq pivusorsiortoq, politikikkut aaliangiusinissamut misissueqqissaarnerit pisariaqartut eqqarsaatigalugit kiisalu inatsiliornissamut akuerineqarnissaannullu nassatarissammagu siusinnerpaamik ikaarsaariarnermut ataatsimiisitaliamut qinersinissaaq - kommunimut ileqqusumik qinersinissamut april 2017-mi pissasooq, kiisalu ikaarsaariarnermut ataatsimiisitaliat atuutilissasut 1. maj 2017-mi. Kommunilbestyrelsilu maanna atuuttoq sivitsorneqarsinnaavoq 2017-ip naanissaanut tungaanut taamaasilluni kommunit nutaat 1. januar 2018 atuutilerlutik. Avissinissarlupiffissami kingusinnerusukkut aamma pisinnaalluni.

6.2 ISERTITSISSUTAASARTUNIT TOQQAMMAVISSAT

Qaasuitsup Kommunia mikinerusunut pingasunngorlugi kommuninngornissaannut aaliangernermut tunngatillugu pingaaruteqarpoq qanoq isertitsissutaasartunit toqqammaviit kommuninut tamanut qanoq isikkoqarumaarnissaat takussallugu.

Kommunit isertittagaat ukunanga pisarput:

- Innuttaasut isertitaasa akileraarutaat
- Suliffeqarfiit- aamma iluanaarutaasa akileraarutaat
- Kommunikkaartumik nalimmassaaneq
- Aningaasanut tapiissutit
- Erniat aamma piginneqataanermit iluanaarutit
- Isertitat allat

Innuttaasut isertitaannit akileraarutit innuttaasut katitigaanerannit kiisalu inuussutissarsiutit amerlassusaat apequtaasarput. Qaasuitsup Kommuniata ilisimatitsissutigaa innuttaasunik katitigaanerup agguataarneqarnera sulisinnaassuseqartut utoqqaliartortullu amerliartorneri naligiimmik agguataarneqarsimasut kommunit nutaat akornanni.

Innuttaasunik nalunaarsuineq Kalaallit Nunaata Naatsorsueqqissaartarfianit tikkuarneqarpoq, innuttaasunik ineriartorneq ataatsimut isigalugu appariartortoq, tamanna piffissami sivisunerusumi kommunit innuttaasut akileraarutaannit isertittagaannut pitsaanngitsumik kinguneqarsinnaavoq. Tamanna pissaq kommunit avinneqaraluarpata avinneqanngikkaluarpataluunniit. Inuussutissarsiornikkut aqqissuussaaneq kommuninut nutaanut suliffissartitsiniarnikkut appariaateqarpoq kiisalu qularnanngitsumik aningaasarsiat appasinnissaat, tamannalu kommuningortunut nutaanut pingasuusunut unammillernartoqarsinnaavoq. Akissarsiaqartitsineq taamatullu akileraarutitigut isertitat kommuningortunut nutaanut akunnerminni nikerarput, soorluttaq tamanna aallaqqaasiutaasumi naliliinermi allatigineqarsimasoq.

Takussutissiami ataaniittumi erserineqarput maanna Qaasuitsup Kommuniusumi kommunilu avinneqartuni pingasuusuni innuttaasut akileraarutaannit isertitassatut naatsorsuutigineqartut nalimmassaanermut aqqissuussami ilaatinneqanngitsut.

Takussutissiaq 11. Innuttaasut akileraarutaannit isertitassatut naatsorsuussat, 2015-imi

Kommuni	Innuttaasut akileraarutaannit isertitassat
Qaasuitsup Kommunia	- 474.721.037
Kommuni AKQ	- 147.379,308
Kommuni IQ	- 194.369.969
Kommuni UUU	- 132.971.760

Paasisat: Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup naatsorsuutai

Suliffeqarfiit akileraarutaat kommuninut isertinneqartartut tunngaveqarput namminersortutut suliffeqarfiutillit amerlassusaannit annertussusaannillu. Suliffeqarfiit akileraarutaat takussutissiami ataaniittumi suliarineqarpoq ataatsimoorussamik kommunit akileraarutaat ilanngullugu kiisalu innuttaasut akileraarutaannik nalimmassaanikkut periuseq 90/115 atorlugu.

Kommunikkaartumik nalimmassaaneq kommunit isertittagaasa assigiinngissutaannik nalimmassaassaaq, aningaasanullu tapiissutaasartut kommunit aningaasartuutaasa assigiinngissutaat nalimmassassallugu.

Naatsorsuinerit suliarineqarput periuseq 90/115 toqqammavigalugu nalimmassaanikkut. Periuseq 90/115 ilusiuvuq ukioq 2013 ilanngullugu atorineqarsimasoq. 2014-imi aamma 2015-mi matumani suliamut aallarnisartumi toqqammavittut allat utaqqiisaasumik periuitsit atorineqarsimapput. Tamatuma nassatarivaa naatsorsuutinit inernerit pillugit assigiinngitsutigit silimmassuteqarneq. Isertitassat kommuningortussat nalimmassaanermut aqqissuussaaneermut tunniunneqartussat, ataani nalunaarsorneqartutut naatsorsorneqarsinnaanngillat. Naatsorsuutininut ilanngunneqassappata, pissuteqarpoq tassatuaammata toqqammavissatut misissueqqissaarnerup nalaani atorineqarsinnaasutuaasut atorineqarsinnaasutuaasut.

Nalimmassaanermut periuseq nutaaq akuerineqarpat nutaamik kinguneriumaagassaannik naatsorsuusioqqinnissaq pisariaqalersinnaavoq nalimmassaanermut tunngatillugu.

Akilerartarnermut aqutsisoqarfik Qaasuitsup Kommunia avinneqassagaluarpat kinguneriu-maagassaanik nalimmassaanermut naatsorsuusiornissamat atugassaminik, immikkut akilera-artarnermut isertitsissutaasartut naatsorsorneqarnerinik piniarsimavoq. Tamatumunga im-mikuullarissumik suliffeqarfiit akileraarutaat- iluanaarutaasalu akileraaruserneqartarnerisa naatsorsorneqarneri ingerlanneqarsimapput, kommunit ataatsimoorussamik akileraarutaat kiisalu innuttaasut akileraarutaannik ataatsimut nalimmassaaneq, taamaattumillu qupper-nermi tullermi ataatsimoortut nalunaarsorneqarsimallutik.

Maluginiarneqarpoq naatsorsueriaatsit taamaattut arlalinnik nalorninaateqarsinnaammata, tassami nalimmassaaneq aaliangersimasumik annertussuseqanngimmat, piffissamili ineriartor-tarluni apeqqutaalluni innuttaasut, suliffeqarfiit- iluanaarutit isertitaasa akileraarutitigut isertitsissutaasartut. Taamatuttaarlu eqqaaneqartariaqarpoq, innuttaasut amerlassusaat al-lanngorarmat, tamannalu annertuumik pingaaruteqarpoq. Taamaasilluni utaqqiisaagallartumik atorneqartumik nalimmassaanermut tunngasunik kinguneriumaagassanik paasinarsaatitut kommunit avinneqarnissaannik takussutissiinnaalluni. Taamatuttaarlu isiginiarneqartariaqar-poq naatsorsuineq akileraarutitigut isertitat 2015-meersut tunngavigneqarmata, kisitsisillu naatsorsuutitut atorneqartut ingerlatsinermit- sanaartornermullu aningaasartuutit 2014-meersut atorneqarlutik. Nalilerneqarporli nalimmassaanermut nikingassutaasut ukiumiit uki-umut annertoorejussuunngitsut taamaattumik kisitsisit naligiissarneqarsinnaallutik.

Takussutissiaq 12. Nalimmassaaneq periuseq 90/115 malillugu* kiisalu Kommunit ataatsi-mut akileraarutaannik agguataarineq, suliffeqarfiit akileraarutaat iluanaarutit akileraaru-serneqarnerat kommuninik nutaanik aqqissuusseqqinnermi, 2015-meersoq tunngavi-galugu

Kommuni	Nalimmassaaneq, maanna kommuniusuni aqqissu-ussaaneq	Nalimmassaaneq, kommunit nutaat aqqissuusaaanerat*
Kommuni AKQ		- 88.676.000
Kommuni IQ		- 63.039.000
Kommune UUQ		- 104.020.000
Qaasuitsup Kommunia	- 257.804.000	
Kommuneqarfik Sermersooq	- 28.253.000	- 30.122.000
Qeqqata Kommunia	- 98.047.000	- 100.528.000
Kommuni Kujalleq	- 106.255.000	- 103.974.000
Katillugit	- 490.359.000	- 490.359.000

Paasisat. Akilerartarnermut aqutsisoqarfiup naatsorsuutai

*Erseqqissaat: Maluginiaqquneqarpoq, naatsorsuutit periuseq 90/115 toqqammavigalugu naatsorsuinerup malitsigim-magu nalornissutaasut qulaajagassat arlaqartut. Nalimmassaariaaseq nutaaq akuerineqarpat pisariaqalersinnaavoq nutaamik naatsorsuusiqqinnissat, qulakkeerumallugu kommunit isertittagaasat nalimmassaanermi ilusissaat. Qaser-tumik naqinnillit tassaapput nalorninaatilimmik inernerit.

Aningaasanut tapiissutit agguanneqartarput aaliangiinerit assigiinngitsut malillugit, kommu-nit ataasiakkaat aningaasanut tapiissutinik pissaannik aaliangiisuusartut. Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfik aningaasanut tapiissutinik agguaaassinermit kommunit avinneqassagalu-arpata kinguneriumaagassaanik naatsorsuusiorsimavoq. Maluginiarneqassaaq aningaasanik tapiissutinik agguaaariaatsimik siumut suliaqarneq unammillernartoqarsinnaammata, tapiissuti-

nik agguariaatsip qanoq isikkoqarumaarnissaanik. Tamanna pissuteqarpoq agguaaassinnermut atatillugu periuitsit agguaaasseriaatsimut atorneqarsimasut aaliangersagaammata, maanna kommuniusunut sisamaasunut naatsorsorneqarsimasut.

Taamaammat qinerneqarsimavoq aningaasanut tapiissutit ilaat agguanneqassasut kommuninngortussani pingasuusuni pilersuisinnaassuseqarneq malillugu. 2015-imut aningaasanut tapiissutit agguanneqartut sinneri agguataarneqarsimapput kommuninngortussat pingasuusut akunnerminni innuttaqassuseq malillugu. Tamanna nalorninaatilinnik arlalinnik malitseqarsinnaavoq soorluttaaq assersuutigalugu 2016-imut kommunit akunnerminni 90 mio.kr.-nik agguasseqqinnissaq aaliangiunneqarsimanngimmat. Nalilerneqarpoli pitsaanerpaamik kinguneqartussamik agguaaassinissamik isikkiliviinissaq.

Takussutisiaq 13. Aningaasanut tapiissutit kommunini aqqissuusseqqinnermi nutaami, 2015-meersoq

Kommuni	Aningaasanut tapiissutit, maanna kommunit aqqis-sugaanerit	Aningaasanut tapiissutit, kommunit aqqis-sugaanerit nutaaq
Kommuni AKQ		- 148.541.840
Kommuni IQ		- 148.253.528
Kommuni UUQ		- 154.556.632
Qaasuitsup Kommunua	- 451.291.000	
Kommuneqarfik Sermersooq	- 406.381.000	- 406.349.000
Qeqqata Kommunua	- 237.193.000	- 237.177.000
Kommuni Kujalleq	- 198.780.000	- 198.766.000
Katillugit	- 1.293.645.000	- 1.293.645.000*

Paasisat: Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup naatsorsuutai

*Erseqqissaat: Kommunikkaartumik qarasaasiaqarnermut suliaqarnermut agguaaassasat "Innuttaasunik pitsaaneruumik sullissineq" ilaatinneqanngilaq. Kisitsisit atorneqartut akunnaallisagaapput.

Erniat aamma piginneqataanermit iluanaarutit tassaapput annerusumik inissianik A/S INI-p aqutaanik kommunimut piginneqataanermit iluanaarutit, ernianut aningaasartuutit kommunit akiitsui ilanngaatigereerlugit(3). Piginneqataanermit iluanaarutit naatsorsorneqarpoq inissiap nalingata 1,5 %-ianik aammalu naatsorsorneqarluni kvadratmeter-imut akia tunngavigalugu, annerpaamik ukiumut 15.000 kr.-iusinnaasoq. A/S INI-p inissiaatai illoqarfinni ukunani agguataarsimapput:

Takussutissiaq 14. A/S INI-p inissiat tai kommuningortuni agguataarneqarneri kiisalu pigineqataanermi iluataarutit agguataarneri

Kommuni	A/S INI-p is ³ iat tai	Pigineqataanermut iluanaarut	Pigineqataanermut iluanaarut - kommunikkaartumik akiitsut ernianut aningaasartuutit ilanngaatige-reerlugit
Qaasuitsup Kommunia	1233	- 13.429.576	- 10.358.128
Kommuni AKQ	414	- 4.620.272	- 3.702.091
Kommuni IQ	405	- 5.255.872	- 4.276.342
Kommuni UUQ	414	- 3.553.432	- 2.379.695

Paasisat: INI-mit paasisutissat

Isertitat allanut ilaapput inissianik tunisineq, sanaartorsinnaanissamut akitsuutit kuuffimmulu attaviliinermi atuisut akiliutaat. Taakku naatsorsorneqarsimapput kommuninut nutaanut pingasuusunut toqqammavigneqarlutik isertitat 2014-meersut Qaasuitsup Kommuniani. Ataatsimut aningaasartuutit agguataarneqarput innuttaqassuseq malillugu.

Ataatsimut isigalugu isumaqarpoq, isertitassatut toqqammavik kommunini nutaani pingasuusuni takussutissiami ataaniittumi naatsorsorneqarsinnaasut.

Takussutissiaq 15. Isertitassatut toqqammavissat kommuningortuni pingasuusuni

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ
Innuttaasut isertitaasa akileraarutaat	- 147.379.308	- 194.369.969	- 132.971.760,00
Aningaasanut tapiissutit	- 148.541.840	- 148.253.528	- 154.556.632
Nalimmassaaneq, sulif-feqarfii- aamma KA akileraarut*	- 88.676.000	- 63.039.000	- 104.020.000
Erniat, pigineqataanermut iluanaarutit	- 3.702.091	- 4.276.342	- 2.379.695
Isertitat allat	- 639.403	- 1.153.581	- 496.917
Isertitat katillugit	- 388.938.642	- 411.092.420	- 394.425.004
Ataatsimut isertitat innuttaasut agguaqatigiisillugit	- 68.890	- 71.383	- 68.967

³ Takuuk aamma immikkoortortaq 6.4 pigisat akiitsullu pillugu kommunikkaartumik pigosanik akiitsunillu agguassinermi malittarisassat.

 naatsorsorneq.

Paasisat: Kommunit naatsorsuutaat, Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup naatsorsuutai, INI-mit paasisutissat

*Erseqqissaat: Maluginiarneqarpoq naatsorsuineq toqqammaveqartoq periuseq 90/115 malillugu, nalorninaateqarsinnaaneriniq arlalinnik nassataqartoq. Nalimmassaanermut periuseq nutaaq akuerineqarpat, pisariaqalersinnaavoq nutaamik naatsorsueqqissaartoqarnissaa, qulakkeerumallugu kommunit nalimmassaanermit isertittagaat ersarissumik isikkivilerumallugu. Qasertumik naqitat tassaapput naatsorsuutit inerneriniq nalorninaatitallit.

Takussutissami ataaniittumi takutinneqarpoq maanna Qaasuitsup Kommunia kommuninngortussallu pingasuusut isertittagaanut tunngasut. Takussutissiami erserineqarpoq kommuninngortussat pingasuusut ataatsimut isertitassaat 2 mio.kr.-nik appasinnerusut maannamit Qaasuitsup Kommuniusumit sanilliullugu, tamanna nalimmassaanermik peqquteqarpoq. Tamannali isiginiarneqassaaq nalornissutaagallartunut attuumassuteqarmat, nalimmassaanermut naatsorsuusionermut attuumassuteqartumik.

Takussutissiaq 16. Isertitanut tunngatillugu kommuninngortussani nikingassutit

	Qaasuitsup Kommunia	Kommuninngor- tussat pingasut	Nikingassut
Innuttaasut isertitamik- kut akileraarutaat	- 474.721.037	- 474.721.037	0
Aningaasanut tapiissutit	- 451.291.000	- 451.352.000	- 61.000
Nalimmassaaneq, KA, piginneqataanermut - iluanaarutillu akitsuutaat*	- 257.804.000	- 255.735.000	2.069.000
Erniat piginneqataaner- mullu iluanaarutit	- 10.358.128	- 10.358.128	0
Isertitat allat	- 2.289.901	- 2.289.901	0
Isertitat katillugit	- 1.196.464.066	- 1.194.456.066	2.008.000

Paasisat: Kommunit naatsorsuutaat, Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup naatsorsuineri, Akileraartarnermut aqutsisoqarfiup naatsorsuineri, INI-p paasisutissaatai

*Erseqqissaat: Maluginiarneqarpoq naatsorsuineq toqqammaveqartoq periuseq 90/115 malillugu, nalorninaateqarsinnaaneriniq arlalinnik nassataqartoq. Nalimmassaanermut periuseq nutaaq akuerineqarpat, pisariaqalersinnaavoq nutaamik naatsorsueqqissaartoqarnissaa, qulakkeerumallugu kommunit nalimmassaanermit isertittagaat ersarissumik isikkivilerumallugu. Qasertumik naqitat tassaapput naatsorsuutit inerneriniq nalorninaatitallit.

Misissueqqissaarnermut atatillugu taamatuttaaq naatsorsuusiortoqarsimavoq aningaasanut tapiissutinut aammalu nalimmassaanermut kinguneriumaagassat, Qaasuitsup Kommunia Kommuneqarfik Sermersoorlu avinneqassagaluarpata. Kommunit marluusut avinneqassappat, Kommuni IQ-p isertittagai 280.000 kr. missaannik appariassapput, Kommuni AKQ-mi aamma Kommuni UUQ-mi isertitassat immikkut 5,5 mio.kr. qaffariarlutik.

6.3 INGERLATSINERMUT ANINGAASARTUUTIT

6.3.1 POLITIKKIKKUT AQUTSISUNUT ANINGAASARTUUTIT

Maanna kommunit aaqqissuussaaneranni aningaasartuutit

Maanna Qaasuitsup Kommunian 21-nik kommunalbestyrelsimi ilaasortaqqarpoq aamma nunaqarfinni aqutsisunik 62-inik ilaasortaqqarluni.

Takussutissiami ataani takutinneqqarpoq kommunip ataatsimoortumik qinikkanut aningaasartuutai piffissami kiisalu agguaqatigiisillugu qinikkat ataasiakkaanut aningaasartuutit

Takussutissiaq 17. Qaasuitsup Kommuniani qinikkanut aningaasartuutit, 2014-mi akisut

	Aningaasartuutit ataatsimut, 2014	Aningaasartuutit qinikkamut agguaqat., 2014
HA10 - Qinikkanut aningaasartuutit	14.047.526	157.837
Kommunalbestyrelsi	7.653.053	364.431
Nunaqarfinni aqutsisut	5.660.067	91.291
Aningaasartuutit allat qinikkanut	309.868	14.813

Paasisat: Kommunini aaqqissuusseqqinnerup nalilersorneqarnerini kommunit naatsorsuutaat toqqammavugalugit

Aningaasartuutininik naatsorsuineq qinikkat ataasiakkat tunngavigalugit naatsorsorneqqarput, nalimmassaanertut atornerqarpoq maanna aningaasartuutaasartunut kommuninngortussanut pingasuusunut sanilliullugu - aningaasartuutaasartut nikingassutaat nalilerniarlugu. Kisitsimmi ilaapput ajunngitsorsiassat, ataatsimiinnersiutit, soraarnerussutisiaqarnermut, atorfirmut atatillugu angalanernut, angallassinermut, pikkorissarnermut, ataatsimiinnermut atatillugu sassaalliinnermut allallu.

Immikkoortumut pingaarnermut 10-mut qinikkanut ataasiakkaanut aningaasartuutit naatsorsorneqqarnerannut tunngatillugu maluginiaqquneqqarpoq, immikkoortumi pingaarnermi 10-mi qinikkanut aningaasartuutit saniatigut naatsorsorneqqarmata ataatsimiisitalianut aningaasartuutit, isumalioqatigiisitalianut, ataatsimiisitalianut qinersinermullu atatillugu aningaasartuutit. Taamaattumik naatsorsuutit kommunimut - nunaqarfinnullu aqutsisunut aningaasartuutit naatsorsorneqqarneri aallaveqqarput.

Qinikkanut ataasiakkaanut aningaasartuutininik naatsorsuineq nassuiarneqqassappat isiginiarneqqartariaqqarpoq, kommunalbestyrelsimi ilaasortat tamarmik assigiimmik akeqanngimmata - borgmesterip ajunngitsorsiassaa naleqqarmat tamakkiisumik atorfittut, taamatuttaarlu borgmesterimut tullersortaasoq kiisalu ataatsimiisitaliani siulittaasut qaffasinnerusumik ajunngitsorsiassaqqartarmata kommunalbestyrelsimi ilaasortanut allanut sanilliullugu. Naatsorsuinerup pitsaaqutigivaa - aningaasartuutininik ilaqqarmat ataatsimiinnersiutit ingerlanneqqarnerinut peqataaneeq, ataatsimiinnermi ajunngitsorsiassanut, sulinnermut atatillugu angalanernut allanullu, naak tamanna nalilersussallugu ajornakusoorsimasinnaagaluartoq.

Kommuninngortunut pingasuusunut aningaasartuutininik nalilersuineq

Naatsorsuineq aallaaveqqarpoq kommunalbestyrelsimut ilaasortat 15-iusunit(4) kommuninngortuni pingasuusuni immikkut, assigaaalu kommunalbestyrelsimut ilaasortat 45-t. Nunaqarfinni aqutsisunut ilaasortat amerlassusaat attatiinnerneqqassappat 62-iusullutik.

Akissarsiaqartitsinermit aningaasartuutit kiisalu ikaarsaariarnermi ataatsimiisitalianik allat-toqarfinni sullissivinni piffissami maj 2017 1. Januar 2018-ip tungaanut nuussinissamut aningaasartuutitut immikkoortortami kommuninngortut pilersinneqarneranut atatillugu suliarineqarput.

Immikkoortumi matumani aningaasartuutit nikingassutaat suliarineqarpoq, kommunip ataatsip 21-nik kommunalbestyrelsimut ilaasortaataqartup aqunneqarneranut kommuninut pingasunngorlugu 45-nik ilaasortaatalimmut, borgmesteri ataasiujunnaartillugu pingasunik borgmesteriutitaqarnermut sanilliullugu.

Takussutissiap ataaniittup takutippaa kommunit pingasuusut immikkut aningaasartuutitut nalilersuinerit, naatsorsorneqarluni qinikkamut ataatsimut naatsorsuineq kiisalu ataatsimut isigalugu naatsorsorneqartut. Immikkoortumi pingaarnermi 10-mi aningaasartuutit katillugit aningaasartuuteqarnerunermik nalilersuinermit sukaterinerit amerlanerusunik kommunalbestyrelsimut ilaasortaataqalernermi. Taamatuttaaq aamma atuuppoq qinikkanut aningaasartuutit, aningaasartuutitut allanut naatsorsorneqarsimasut.

Takussutissiaq 18. Kommunini nutaani qinikkanut aningaasartuutit, 2014-mi akiusut

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ	Katillugit
Kommunalbestyrelsi	5.466.465	5.466.465	5.466.465	16.399.395
Nunaqarfinni aqutsisut	1.186.791	1.004.206	3.469.070	5.660.067
Qinikkanut aningaasartuutit allat	131.361	121.978	248.647	501.986
HA10 katillugit	7.209.160	7.017.191	9.608.736	23.835.087
HA10 innuttaasumut agguaqatigiisillugu	1.277	1.218	1.680	23.835.087

Paasisat: Kommunini aaqqissusseqqinnikkut nalilersueqqinnermi kommunit naatsorsuutaat toqqammavigalugit

Aningaasartuutit nikingassutaat

Aningaasartuutit nikingassutaat nassaarineqartarpoq, qanoq annerusumik minnerusumilluunnit kommunit minnerusut pingasut naleqarsinnaanerata maannamut Qaasuitsup Kommunianut sanilliullugu. Aningaasartuutaasut nikingassutaat amigartoorutaappat assigivaa aningaasartuutit qaffariaateqarnerata maannamut kommuniusumut sanilliullugu - imaappoq, kommunip avinneqarnerata nassatarissagaa immikkoortortamut qaffasinnerusumik aningaasartuutaanera. Aningaasartuutaasut nikingassutaat sinneqartooruteqarpat paarlattuanik isumaqassaaq, tassa kommunit pingasuusut akikinnerussasut maanna Qaasuitsup Kommuniusumut sanilliullugu.

Qaasuitsup Kommuniata pingasunngorlugu nutaanik kommuninngortitsinerup nassatarissavaa aningaasartuutit qaffariarnerannik, tamanna peqquteqarpoq kommunalbestyrelsimut ilaasortaatitanik amerlanerusunik ilaasortaataqalernerup nassatarissammagu aningaasartuutit qaffariaateqarnerannik, aningaasanngorlugu kr. 8.746.342-nik naleqassammat 2014-imi akiusut tunngavigalugit ukununga atugassat, aningaasartuutigisimasani matussusiinermit, ajunngitsorsiassanut, ataatsimiinnersiutitut, soraarnerussutisiaqarfinnut, suliffimmut atatillugu angalanernut, angallassinermut, pikkorissarnernut, ataatsimiinnermut atatillugu ajunngitsorsiassanut allanullu. Pisortatigoortumik pisussaaffiit, ilaatigut ataatsimiisitalianik pilersinneqarput.

sitsinerit ataatsimiisitaliat allallu matumani naatsorsuinermi ilaatinneqanngillat, kisiannili aningaasartuutit qaffariaataasa ataatsimut naatsorsorneqarneranni immikkoortumi pingaarnermi 10-mi ilaatinneqarlutik (takuum takussutissiaq ataaniittoq)

Takussutissiaq 19. Kommunini nutaani politikikkut aqutsisunut tunngatillugu aningaasartuutit nikingassutaat, 2014-mi akiusut naapertorlugit

	Qaasuitsup Kommunia	Kommu- ninngortut pingasut	Aningaasartuutit nikingassutaat
Kommunalbestyrelsi	7.653.053	16.399.395	- 8.746.342
Nunaqarfinni aqutsisut	5.660.067	5.660.067	0
Qinikkanut aningaasartuutit allat	309.868	501.986	- 192.118
Imm. pingaarneq 10 katillugit	14.047.526	23.835.087	- 9.787.516

Paasisat: Kommunini aaqqissuusseqqinnikkut nalilersueqqinnermi kommunit naatsorsuutaat toqqammavigalugit

Naatsorsuineq kommunalbestyrelsi 15-nik ilaasortaatalik toqqarneqarsimavoq, Qaasuitsup Kommunia isumasioqatigereerlugu aammalu kommunalbestyrelsi minnerpaaq maanna kommunit aaqqissuussaaneranni aallaavittut toqqarneqarsimalluni. Aaliangiunneqassagaluarpat kommunalbestyrelsit kommuninngortuni pingasuusuni ikinnerussasut, aningaasartuutitut qaffariaat taamatuttaaq annikinnerulissaaq. Takorloorneqassagaluarpat kommunalbestyrelsit pingasut assersuutigalugu 13-nik ilaasortaatitaqartoq, aningaasartuutit qaffariaataat aningaasannorlugi 6.559.758 kr.-nik naleqassaaq 2014-mi akiusut malillugit - assigaalu aningaasannorlugit 2.186.584 kr.-nik appasinnerussalluni 15-nik ilaasortaatitaqarnermiit.

Illoqarfigisami siulersuisunik/najukkami ataatsimiisitaliamik pilersitseratarsinnaaneq

Eqqarsaatissiissutigineqarsimavoq illoqarfinni siulersuisunik imaluunniit najukkami ataatsimiisitaliamik pilersitsisinnaaneq, tamanna Kommuneqarfik Sermersuumi ilisimaneqartoq, maanna Qaasuitsup Kommunianissaaq, kiisalu kommunit pingasunngorlugit avinneqarneranni. Takuum Inatsisartut inatsisaat nr. 6 novemberip 29.-aneersoq 2013-mi Inatsisartut inatsisaannik kommunit aqunneqarnerat pillugu allanngineq, atuutilersoq 1. januar 2014-mi, kommunalbestyrelsi najukkami ataatsimiisitaliamik imaluunniit ataatsimiisitaliamik arlalinnik illoqarfinni tamani pilersitsisinnaavoq.

Illoqarfigisami siulersuisunut / najukkami ataatsimiisitaliami ajunngitsorsianut atatillugu aningaasartuutitut qaffariaat misissueqqissaarnermi aningaasartuutaanerusussatut ilaatinneqanngilaq, kommunit avinneqarnerisa malitsigisaannik, tamannami taamatut pilersitsisinsamut eqqarsaatissiissutit maanna kommunit aaqqissuussaaneranni ilaareerami. Malugini-aqquneqarporli Qaasuitsup Kommuniata avinneqarneratigit illoqarfigisami siulersuisunut /najukkami ataatsimiisitaliamut ajunngitsorsiasat illoqarfinnut marluusunut naatsorsorneqassammata, siunissaq eqqarsaatigalugu kommunalbestyrelsinut nutaanut illoqarfittut ataatsimiittarfinngussamat.

6.3.2 ALLAFFISSORNIKKUT ANINGAASARTUUTIT

Kommunikkaartumik ingerlatsinermut aningaasartuutit

Kommunikkaartumik allaffissornikkut aningaasartuutunik naatsorsuisarneq ingerlanneqartarpoq naatsorsueriaaseq akuerineqarsimasoq immikkoortumi pingaarnermi 11 malillugu. Aningaasartuutit annerpaartaat akissarsianut tunngavoq, kisiannili aamma sulisorisanut aningaasartuutit aammalu allaffissornikkut atortussanik pissarsiniarnermi, nioqqutinik pisiniarnerit, angalanermi tapiissutit allallu matumani naatsorsorneqartarput.

Aningaasarsianut aningaasartuutit agguarneqartarneranut atatillugu taamatuttaaq maluginiarneqassaaq, naatsorsuisarnerup piumasaqaatigisarmagu qitiusumik sulisorisat kommunit avin-eqarnerisa kingorna illoqarfigisaminni sulinertik ingerlatiinnassammassuk, kiisalu sulisorisanut aningaasarsianut aningaasartuutit qitiusumik allaffissornerup kommunit nutaajusut akun-nerminni agguataarneqassammata.

Qaasuitsup Kommunia Kalaallit nunaanni kommunit allat assigalugit allaffissornikkut aningaa-sartuutit qaffakkiartornerat aamma misigisarpaat ukiuni kingulliunerusuni. Kommunimit 2014-mut naatsorsuutitut nalunaarsuinerit katillugit 141,1 mio.kr.-it immikkoortumi pingaarnermi 11-mi naatsorsorneqarsimapput. Maluginiarneqarpoq innuttaasunik sullissineq aamma matu-mani immikkoortumi pingaarnermi qitiusumik kommunit ingerlatsivii aamma naatsorsorne-qartarmata. Innuttaasunik sullissivinnik illoqarfinni tamani pilersitsisoqarnikuuvoq, kommunit avinneqarnerisa kingorna aamma suliaakkiissutinik naammassinninissamut kommuninngortuni ingerlatiinnarneqartussat.

Allaffissornermut aningaasartuutitut agguaassineq kommuninngortuni nutaani pisassaaq ullu-mikkutut aningaasartuuteqarfiusumi naatsorsorneqartassalluni, imaappoq illoqarfik imaluunni-it nunaqarfimmi ingerlatiinnarneqassalluni. Qaasuitsup Kommunia ilisimatitsivoq kommunit qullersanut aningaasartuutaat naatsorsorneqartarmata Ilulissat illoqarfiani, taamaattumik aningaasartuutunik agguaassinermi taarsiissutissatut kommuninngortunut marlunnut allaffis-sornikkut ingerlatsiviusussanut Upernavimmut Aasiannullu tunniunneqarlutik. Ataatsimoorus-samik aningaasartuutit annerusumik maanna qitiusumik allaffissornikkut ingerlatsiviusumi akissarsianut matuneqartarput kisiannili aamma assersuutigalugu allaffissornikkut atortussanik pisiniarnermi, angalanermut tapiissutinik, suliffinnik nutserartitsinermi, kiffartuussinermi atortussanik pisiniarnermi allanullu, kiisalu agguanneqartarlutik innuttaqqortussuseq malil-lugu.

Takussutissiaq 20. Allaffissornermut aningaasartuutit naatsorsuutit 2014-meersumit tunngaveqartut

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ	Ataatsimoo-russamik aningaasar-tuutit aggua.
HA11 Katillugit	27.197.035	18.948.070	31.506.078	63.447.665
Aningaasartuuteqaq-qiffiusut nalilersuk-kat, qullersaqarfinni allattoqarfinnilu atorfinitsissinermut atatillugu*	6.219.600		6.219.600	
Aningaasartuutit ataatsimoortitat, ataatsimoorussamik aningaasartuutunik	54.333.651	40.287.502	58.916.895	

**agguassineq ilann-
gullugu**

Aningaasartuutit ataatsimoortitat in- nuttaasunik aggu- aqatigiisitsineq ma- lillugu naatso- rsorneqartut	9.501	6.996	10.437
--	-------	-------	--------

Paasisat: Kommunip naatsorsuutai

*Erseqqissaat: Akiusunik maleruaqqusat immikkoortumi 6.5-mi nuussinermi aningaasartuutit pillugit allaaserineqartut

Kommuni IQ-mi naatsorsuineq malillugu appasinnerulaartumik pissarsiassaqaassaaq maannamut kommunip missingersuusiaanit kommuninut allanut marluusunut sanilliullugu. Tamannalu aamma appasinnerusumik aningaasartuutaassaaq innuttaqassuseq malillugu naatsorsuinnermi.

Allaffissornermut aningaasartuuteqarnerusarneq pissaq qullersarisat arlallit akissaatersorneqaleraangata kiisalu allattoqarfiup ingerlanneqarnissaanut, aammalu kommuninngortuni politikkikkut ingerlatsinernut. Aningaasartuuteqarnerusarneq nalilersorneqartarpoq, takuuk immikkoortoq 6.5 nuussinermi aningaasartuutininut tunngasoq, annertussuseqartoq aningaasannorglugit kr.12.439,200,- 2014-imi akit najoqqutaralugit, taannalu takussutissiami ataani ersersinneqarpoq.

Takussutissiaq 21. Aningaasartuutininik qaffariaat kommuninngortuni allaffissornermut tunngatillugu, 2014-mi akit

	Qaasuitsup Kommunia	Kommuninngor- tut nutaat pingasut	Aningaasartuu- tit assigiinngis- sutaat
Immikkoortoq pingaar- neq 11	141.098.847	153.538.047	12.439.200

Paasisat: Kommunip naatsorsuutai

Maluginiarneqassaarli, ataatsimut isigalugu kommunit allaffissornermut aningaasartuutaat qaffariaateqarmata ukini arlaqalersuni, takuuk aqqissuusseqqinnermi nalilersuineq. Taamaatumik pisariaqartinneqarpoq allaffissornermut aningaasartuutit maannatut sinaakkuserlugit isiginiarneqarnissaat, kommuninngortussani pingasuusunik pilersitsisoqassappat ingerlanneqarnissaannullu kommuninngortussanut akisunerulissanngippat, misissuinnermi naatsorsuutininik saqqummiunneqartunit sanilliullugu.

Qarasaasiaqarnikkut atortorissaarutininik aningaasartuutit

Allaffissornermut aningaasartuutit ilaannik misissueqqissaarnermi immikkut isiginiarneqarsimapput qarasaasianik atortorissaarutininik attavilersuinnermut aningaasartuutit, sullissinerit, ingerlanneqarneri allallu (aqutsisui pinnagit) kiisalu taakkuninnga akinik aaliangersaaneq (aaliangersimasumik attavilersuineq, akuersissutit allallu).

Qarasaasianik atortulersuineq naatsorsorneqartarpoq naatsorsueriaaseq akuerisaasoq kontoplan malillugu, immikkoortumi pingaarnermi 13-mi imaluunniit kontomi naliginnaasumik atorneqartumi 11-mi. Takussutissiami ataani ersersinneqarpoq qarasaasiatigut aningaasartuutit Qaasuitsup Kommuniani 2014-mi naatsorsorneqarsimasut. Qaasuitsup Kommunia 2014-mi qarasaasiakkut atortulersoqqinneqarpoq kommunimut 3,75 mio.kr.-nik akeqarsimasumik naliginnaasumik ingerlatsinerup saniatigut.

Kommunip ilisimatitsissutigaa, oqarasuaatinik pisiortornerit kiisalu oqarasuaatinik attavilersuinerit naatsorsorneqarsimammata kontomut naliginnaasumik ator neqartartumut 11-mut. Aningaasartuutit qarasaasiaqarnermut allat immikkoortumut pingaarnermut 13-imut naatsorsorneqarsimallutik. Immikkoortumut pingaarnermut 13-imut piginnaatitsissut qitiusumi inis-sisimavoq.

Takussutissiaq 22. Qarasaasiaqarnikkut aningaasartuutit 2014-mi, akit ingerlaavartut

	2014	2014 sullissinermut allan-guineq ilanngunnagu
Immikkoortumi pingaar-nermi 13-mi katillugit	18.759.400	15.004.955
Naliginnaasumik konto 11 ator neqartartog (standardkonto)	20.386.585	20.386.585

Paasisat: Kommunit naatsorsuutaat

Kommunip qarasaasiatigut aningaasartuutaasa ilamernga naatsorsorneqartarpoq aningaasartuuteqarfiusumi taamaattumillu toqqaannartumik kommuninngortunut agguanneqassalluni, maannamut aningaasartuuteqarfiusumut. Qarasaasiatigut aningaasartuutit sinneri ullumikkut naatsorsorneqartarput ataatsimoorussamik aningaasartuutit, agguanneqassallutik innutta-qassuseq malillugu.

Takussutissiaq 23. Qarasaasiatigut aningaasartuutit agguataarneqarneri naatsorsuutit 2014-meersut toqqammavialugit

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ	Ataatsimoorussamik aningaasartuutininik agguassineq
Immikkoortumi pingaarnermi 13-mi katillugit	1.833.198	2.315.123	1.747.495	9.109.139
Naliginnaasumik konto 11 ator neqartartog	2.167.644	3.102.786	1.965.666	13.150.490
Katillugit	4.000.842	5.417.908	3.713.161	22.259.629
Kommuninngortumi ataatsimoorussamik aningaasartuutininik agguassinerit katinnerat innutta-qassuseq malillugu	11.346.520	12.897.144	11.147.877	
Qarasaasiatigut aningaasartuutit naatsorsorneqarnerat, innuttaqassuseq malillugu	2.010	2.239	1.949	

Paasisat: Kommunip naatsorsuutai

KIMIK isumasioqatigereerlugu nalilerneqarpoq qarasaasiatigut ingerlatsinermut aningaasartuutit qaavisigut aningaasartuuteqarfiussanngitsoq. Nuussinermili aningaasartuuteqasaaq qarasaasianut najoqqutassiamik programimik Winformatik-ip ikkussuinermit atatillugu allanullu, taakkulu immikkoortumi 6.5-mi nuussinermi aningaasartuutit pillugit suliarineqasalluni.

6.3.3 IMMIKKOORTORTANUT ANINGAASARTUUTIT

Immikkoortortanut aningaasartuutit naatsorsorneqartarput immikkoortunut pingaarnermut 2-6-imut. Aningaasartuutit ataani agguataarneqarsimapput akissarsianut tunngasut kiisalu ingerlatsinernut allanut. Maluginiarneqarpoq, qarasaasiaqarnikkut aningaasartuutit naatsorsorneqarsimasut standardkonto-mut 11-mut nalunaarsorneqarneri ataani ilanngunneqarsimanngitsut, taakkua siusinnerusukkut allaffissornermi aningaasartuutit immikkoortortamut suliarineqarsimammata.

Naatsorsuinermit pingaartinneqarpoq immikkoortortanut aningaasartuutitut kommunit avinneqarnerisa malitsigisaanik qaffariaateqannginnissaq. Misissueqqissaarnermit atatillugu missingersuusiorneqarsinnaasimanngillat sipaarutaasinnaasunik allanut nalilersuinissaq imaluunniit sullissinermut annertusaatinik piffissarititaasumi maannamiit aamma kommunit avinneqarnissaannut tungaanut.

Qaasuitsup Kommuniata maanna akissarsianut immikkoortortanut aningaasartutaanik agguasineq imatut ingerlanneqartarpoq kommuninngortut sulisuminnut aningaasarsianik aningaasartuuteqarnerat nangingneqassalluni, kommuninngortumi kiffartuussiviusumi. Ataatsimoorussamik aningaasartuutit agguanneqarput kommuninngortuni innuttaqassuseq malillugu.

Takussutissiaq 24. Immikkoortortani akissarsiatigut aningaasartuutit, 2014-mi

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ	Ataatsmoo- russamik aningaasar- tuutit aggu- ataarneqar- nerat
HO2 - teknikkimut immikkoortorta	6.984.345	7.248.961	7.303.895	414.193
HO3 - suliffissaqarti- tsiniarneq, inuussutis- sarsiutit	10.007.604	11.274.751	12.048.216	1.367.859
HO4 - Isumaginnin- nermut immikkoortor- ta	50.972.908	54.855.838	52.754.373	-
HO5 - Atuartitaaneq piorsarsimassuserlu	109.415.347	104.339.272	99.233.991	3.057.160
HO6 - Pilersuineq	4.882.880	6.296.078	4.426.875	-
Aningaasartuutit katinnerat - ata- atsim. aningaas. ag- guaassineq ilann- gullugu	183.890.662	185.631.174	177.362.710	
Aningaasartuutit katin- nerat innuttaqassuseq malillugu naatsorsorn.	32.576	32.233	31.013	

Paasisat: Kommunip naatsorsuutai

Takussutissiap ataaniittup ersersippaa maanna Qaasuitsup Kommuniata aningaasartuutininik immikkoortortanut agguataarinera, akissarsianuunngitsaq. Teknik-eqarnermut immikkoortortami ilaatigut ulloq unnuarlu anartaajaanermut, isumaginninnermut immikkoortortami assersuutigalugu isumaginninnikkut tapiissutinik assigiinngitsunik imaqsinnaavoq, ilinniartitaanikkullu- kiisalu piorsarsimassutsimut immikkoortortami assersuutigalugu atuarfiit ingerlanneqarneri kiisalu ullukut paaqqinninnermut neqerooritit imaqsinnaalluni. Ataatsimoorussamik aningaasartuutit ilaatigut sullissinnermut tapiissutit allat, nioqqtissanik pisiniarneq allallu agguanneqarput kommuninngortuni innuttaqassuseq malillugu.

Isumaginninnermut ikiorsiissutinut tunngatillugu agguassinermi aningaasartuutaanera kommuninngortumut tuttassaaq innuttaasup pineqartup najugarisaani.

Takussutissiaq 25. Immikkoortortanut ingerlatsinermut aningaasartuutit allat, 2014-mi

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ	Ataatsimut aningaasar- tuutinik agguaassi- neq
HO2 - tekneqarnermut immikkoortorta	11.286.107	13.122.184	11.931.733	11.977.688
HO3 - Suliffissaqartit- sineq inuussutissarsi- utillu	4.501.345	5.371.174	2.927.160	6.876.025
HO4 - Isumaginnin- nermut immikkoortort	89.020.833	105.575.503	99.173.019	108.812.087
HO5 - atuartitaaner- mut piorsarsimassut- simullu	22.748.426	19.942.254	25.279.891	10.984.243
HO6 - Pilersuineq	-1.050.687	-3.633.854	-5.039.116	2.549.811
Aningaasartuutit katinnerat, ataatsi- moorussamik anin- gaasart. agguataarne- rat	126.506.024	140.377.260	134.272.687	
Aningaasartuutit katinnerat innuttaasut amerlassusaat toq- qammavigalugu naats.	22.410	24.375	23.478	

Paasisat. Kommunip naatsorsuutai

Immikkoortortat ilaanni suliakkiissutinik naammassiniartarneq qitiusumik ingerlanneqaangaatsiarpoq. Tamanna suliffissaqartitsiniarnermut- inuutissarsiutitigullu immikkoortortamut ilaatigut atuuppoq kiisalu atuartitaanermut piorsarsimassutsikkullu immikkoortortamut. Ullumikkut qitiusumi sulisoqarnikkut immikkoortortanut marluusunut piginnaasatigut inatsiseqarnikkullu siunnersortinit qitiusumit kommunit ingerlatsiviinit siunnersorneqartarput.

Inunnik isumaginninnermut immikkoortorta sulianut immikkoortortanit aningaasartuutaanerpaasarpoq tamanna peqquteqarpoq ilaatigut pisortat ikiorsiissutaannik tunniussisarneq kiisalu innarluutilinnik immikkoortortap tiguneqarnera, PPR aamma VSP peqatigalugu kommuninut 2011-mi aaqqissuusseqqinnermut atatillugu ilanngunneqarsimmamata. Isumaqtigiissutaasumi akiliinissamut ilanngunneqarsimavoq Namminersorlutik Oqartussat innarluutilinnut paaqqinniffiit pigigaat illutaasalu aserfallatsinneqarneri aningaasalersorneqarnerat kommuninut nuunneqarlutik. Namminersorlutik Oqartussat innarluutilinnut paaqqinniffiit pilersinnissaannut ingerlanneqarnissaannullu akisussaasuusut sulii akisussaasuupput, ilanngullugu inissat pisariqartinneqartut amerlassusiisa qulakkerinnineq. Taassuma saniatigut Namminersorlutik Oqar-

tussat ulloq unnuarlu paaqqinnittoqarfinnut malittarisassanik aaliangersaaneq akisussaafigaat kiisalu perorsaariaatsikkut aqqtissiunermet tapiissuteqartarneq.

Aaqqissuusseqqinnermut nalilersuinerup takutippaa agguaqatigiisillugu innarluutilinnut immikkoortortamut aningaasartuutit innuttaasunut agguaqatigiisitsinermi ukiumut qaffariartornera, tamatuma takutippaa innuttaasut innarluutillit amerliartortuinnarnerannik aamma/immaqalu innuttaasut innarluutillit agguaqatigiisitsinermi aningaasartuutit qaffariarneri. Ineriartorneq tamanna ingerlaannassappat aningaasaqarnikkut patajaassusermut kommuningortunut minnernut sunniuteqassaaq, missingersuusiornikkut annikinnerusumik aningaasalersugaanera pillugu suliamut naammassinnissinnaanerup unammillernartoqarsinnaamat.

Kommunit nalilersueqqinnermut tunngatillugu tikkuarpaat, innarluutilinnut immikkoortortap aammattaaq Aaqqissuusseqqinnermi, suliaqkiissutit amerliarnerinik nalaataqarsimanertik kiisalu sulisorisanik isumalluuteqarniarnikkut unammillernarsinnaasut kisiisa pinnagit kisiannili aamma immikkoortortamut sulisorisanik sulianut piginnaasalinnik nikerartitsisinnaaneq. Tamanna aammattaaq suliamut aqutsisunut aamma sulisuusut amerlassusaannut attuumasuteqartoq. Suliamut sullissisut amerlasuutigut ilinniarsimasuuneq ajorput aammalu sulisut akornanni kommunini arlalinni taarserarnerujussuaq misilittagaavoq. Tamanna aamma Qaasuitsup Kommunia nutuuppoq, sulisorisat kommunip iluani illoqarfinnut allanut nikeratinnissaannik unammillernartumik suliaq takussutissaqartumik.

Tamanna naatsorsuutigineqarpoq suliaq unammillernarnerulersinnaasooq kommunip avinneqarnerannut atatillugu, pisutigalugu suliamut atatillugu piginnaasanik sulisuusunut ataatsimoorussaarsinnaaneq milliartussamat peqataanillu sulianut ilisimasalinnik sulisoqarnikkut illoqarfinni allaffissornikkut ingerlatsiviusussanut sulisunik nikerartitsisinnaaneq ajornakusoorinnaamat, allaffissornikkut illoqarfinni angisuuni assinganik neqerooruteqarsinnaannginneq pillugu assersuutigalugu ineqarniarnermut tunngatillugu, ilinniartitaanermut, sunngiffimmi susasaqartitsiniarnermut allanullu. Taamaaqataanik immikkoortortami innuttaasut immikkuullarissunik ajornartorsiutillit amerliartorput immikkullu ilisimasalinnik sulisoqarniarnikkut piginnaanngorsarsimasunik pisariaqartitsineq annertusiartorluni.

Sulisorisanik nikerartitsisinnaanerup unammillernartua isiginiarneqassaaq kommunip minnerpaajusumut kommuninut allanut akimmisaaruteqalersinnaanera maanna suliaasunut sanillullugu immaqalu kommuninut suliaqsaanik allanik tiguisinnaalernissamat akimmisaaruteqalersinnaanera. Taamaattumik kommuninik avissiniarneq apeqquserneqartalissaaq ilaatigut suliaqkiissutinik nutaanik nuussiniarnernut kiisalu maanna suliaqsaanik agguasseriaatsimut.

PPR meeqqanut immikkoortortamut aamma ilaasooq Qaasuitsup Kommuniata qitiusumik immikkoortortamik pilersinnikuuaa ilulissat illoqarfianni angerlarsimaffeqartumik, taassuma illoqarfiit 8-t sullitarai inoqarfiillu minnerusut 31 suliamut atatillugu angalanerini kiffartuullugit. Aammattaaq immikkoortumi matumani kommunip sulisunik nikerartitsisinnaanermut unammillernartut misilittagaqarfigaat. PPR taamaasilluni kommunip avinneqarnerisigut eqqor-neqarsinnaavoq, pissutigalugu kommuningortussat nutaat immikkut tarnip pissusaanik ilisimasalinnik ataatsimik sulisoqarsinnaammata.

6.3.4 SANAARTORNERMUT IMMIKKOORTORTAMUT ANINGAASARTUUTIT

Sanaartornermut aningaasartuutit naatsorsorneqartarput kontomut pingaarnermut 7-mut. Immikkoortortap ilisarnaatigisarmagu malunnaatilimmik kommunip aningaasartuutaannik ukiumit ukiumut nikerartarnera, aaliangerneqarpoq agguassineq tunngaveqassasooq ukiumi

kingullerni naatsorsuutiniq agguaqatigiissitsinikkut - imaappoq naatsorsuutit 2012-imut 2013-imut kiisalu 2014-imut tunngasut. Erseqqittumik isumaqarpoq agguaassinissaq Qaasuitsup Kommuniata agguaqatigiisillugu 2012-2014-imut sanaartornermut aningaasartuutaanit. Taa-maasilluni qulakkeerneqassalluni maanna Qaasuitsup Kommuniata sanaartornermut aningaasartuutaasa inissisimaneri ataatsimut takuneqarsinnaanngussallutik.

Ukiut pingasut kingulliit agguaqatigiissikkaanni 2014-imi naatsorsuutini aningaasartuutit sinneqartooruteqarput 3,4 mio.kr.-nik. Tassa imaappoq ukiut pingasut agguaqatigiissitsinermi aningaasat ikinnerusut sanaartornermut atorineqarsimapput 2014-imut sanilliullugu. Tamanna sinneqartoorut kommuninngortuni akunnerminni sanaartornermut agguanneqarsinnaavoq innuttaqassuseq malillugu imaqaluunniit atorineqarsinnaallutik immikkut aningaasartuutaane-rusunut assersuutigalugu politikkikkut aqutsisunut kiisalu allaffissornermut.

Takussutissiap ataaniittup takutipkaa maanna Qaasuitsup Kommuniatusup sanaartornermut aningaasartuutaasa agguataarneqarnerat. Ataatsimoorussamik aningaasartuutit kommuninngor-tuni innuttaqassuseq malillugu agguataarneqarput.

Takussutissiaq 26. Sanaartornermut aningaasartuutit, ukiuni 2012-2014 agguaqatigiisitsi-neq

	Kommuni AKQ	Kommuni IQ	Kommuni UUQ	Ataatsim. Aningaasar- tuutit aggu- anneqar- tussat
H07 - Sanaartorneq	7.997.258	7.878.247	7.332.365	23.087.820
Aningaasartuutit katinnerat ataatsimoo- russamik anin- gaasartuutit ag- guarneqarnerat ilann- gullugu	15.616.239	15.635.755	15.043.697	
Aningaasartuutit katin- nerat sinneqartoorut 3,4 mio.kr. ag- guarneqarneranni	16.192.796	16.791.735	16.751.577	
Aningaasartuutit katin- nerat naatsorneqartoq innuttaqassuseq malil- lugu	2.869	2.916	2.929	
Paasisat. Kommunip naatsorsuutai				

Takussutissiap ataaniittup ersersippaa aningaasartuutit nikingassutaasa maanna Qaasuitsup Kommuniata 2014-mi naatsorsuutini aningaasartuutaasa kiisalu kommuninngortuni pingasuusut akunnermi nalilersorneqarneri. Aningaasartuutitut nikingassutaasoq sinneqartooruteqarpat kommuni pingasuusut akikinnerulissapput maanna Qaasuitsup Kommunianut sanilliullugu.

Takussutissiaq 27. Sanaartornermut aningaasartuutit nikingassutaat kommuningortuni nutaani, 2014-mi akit

	Qaasuitsup Kommunia, 2014	Kommunit nutaat 3 2012-2014 aggu- aqatigiinneranni	Aningaasar- tuutit niki- ngassutaat
Sanaartornermut anin- gaasartuutit ataatsi- moorussamik anin- gaasartuutit ilann- gullugit	49.736.108	46.295.690	3.440.418
Sanaartornermut anin- gaasartuutit ataatsi- moorussamik aningaa- sartuutit ilanngullugit kiisalu sinneqartooru- tip agguataarneqar- ra	49.736.108	49.736.108	0

Paasisat. Kommunip naatsorsuutai

6.4 PIGISAT AKIITSULLU

Kommunik avissinissamut atatillugu pigisanik agguaassisoqassaaq maanna kommuniusup pigisaanik akiitsuinillu tunngatillugu. Allatut oqaatigalugu akiitsut pigisallu nalillit kommuningortussani pingasuusut akornanni agguaanneqassapput.

Tamanna agguaassineq ingerlanneqarsinnaavoq assigiinngitsutigut, kiisalu BDO-p oqaloqatiginissimanerit tunngavigalugit agguaassinissamut periutsit makku siunnersuutigai.

Pigisat nalillit, nuunneqarsinnaangitsut, kommuniusumit piffimmi inissisimasumiittumit tiguneqassapput. Tamatumunngalu ilaapput kommunip illuutai aallaavittut ilanngullugit, atortuutit aaliangersimasut assersuutigalugu qatserisarfiup biilii, aputaajaatit, eqqagassalerineq allallu.

Pigisat nalillit, nuunneqarsinnaasut, isumaqatigiissusiortoqassaaq kommunit sorliup taakku tigussanera. Annermik pineqarput ilaatigut aqquserngiorfik ullumikkut Aasianni inissisimasoq. Matumani aningaasatigut taarsiisoqarsinnaavoq kommuninut allanut marluusunut imaluunniit isumaqatigiittoqarsinnaavoq pigisat atuinnaarsaanut periarfissanik attassiinnarnissamut.

Akiitsut pigisatut nalilittut pituttorsimasut, kommunimit pigisatut nalilittut tiguneqassapput. Tassaasinnaapput sanaartornermut tunngatillugu akiitsorisat sinneruttut (sanaartornermut akiitsut).

Akiitsut aningaasat tigoriaannaat kommuningortuni pingasuusunut agguaanneqassapput inuttaqassuseq malillugu.

Takussutissiami ataaniittumi siunnersuutigineqarpoq akiitsumik agguaassinissaq, sanaartornermut taarsigassarsiaasut (sanaartornermut akiitsut) sanaartorfiusumut ilaatinneqassasut, imaappoq kommuni nalilimmik pigisaqartup taarsigassarsianut sinneruttut tigussavaat.

Tamanna isumaqarpoq, Kommuni AKQ-p aqquserngiorfiup Aasianniittup akiitsui tigussagai, Kommuni IQ-p ikuallaaveqarfimmut tunngatillugu akiitsut tigussagai, ilinniartut ineqarfii kollegiat, timersortarfii kiisalu sanaartorfiit marluk akiitsui, aamma Kommuni UUQ-p Piareersarfiup atuarfianut atatillugu akiitsut tigussagai, utoqqaat illuat kiisalu timersortarfik, kulturikkut illorsuaq.

Takuneqarsinnaavoq Kommuni IQ-p kommuninut allanut marluusunut sanilliullugu annerungaatsiartumik akiitsut tigussagai. Tamannali ataqatigiissitsinermi isiginiarneqassalluni, Kommuni IQ-p sanaartukkat qaffasinnerusumik nalillit aamma tigussagai.

Takussutissiaq 28. Akiitsut 2014-ip naaneranut kiisalu taarsigassarsiat atuuttut 2017-ip naaneranut

Kommune	Kommune AKQ	Kommune IQ	Kommune UUQ
Aqquserngiorfik	8.111.051		
Piareersarfik utoqqaat illuat			422.981
Timersortarfik- kulturikkut illorsuaq			4.331.638
Ikuallaavik, ilinniartut ineqarfii, timersortarfik allallu		32.300.000	
Taarsigassarsiat tigorianaanaat ingerlatsinermut		3.500.000	
Taarsigassarsiat tigorianaanaat ingerlatsinermut	19.780.412	20.179.875	20.039.713
Kommunikkaartumik akiisut sinneruttut katinnerat 2014-ip naanerani	27.891.463	55.979.875	24.794.332
Akiitsunut akilersuutit naatsorsorneqartut 2015-2017	3.255.000	14.950.000	1.258.211
Kommunikkartumik akiisut sinneruttut 2017-ip naanerani	24.636.463	41.029.875	23.536.121

Paasisat: Kommunit paasisutissaataat

Taarsigassarsiat tigorianaanaat siusinnerusukku ingerlatsinermut amigartoorutitut tunngapput aamma piffissami kommunit kattunneqarnerisa nalaannersuullutik. Siunertaavoq taarsigassarsiat tigorianaanaat 60 mio.kr.-t kommuninut pingasuusunut innuttaqassuseq naapertorlugu agguanneqassasut. Taarsigassarsiat tigorianaanaasut akilersorneqarnissaannut ilusilersorneqarnera maanna isumaqatiginninniutigineqarpoq kisiannili naatsorsuinermi piumasari-neqarluni 2018-ip tungaanut allannngortinnginneqarnissaa.

Kommunit kattunneqarnerisa kingorna Qaasuitsup Kommunian taarsigassarsianik arlalinnik isumannaarinnissimavoq siuliani kommunit kattunneqarnerisa sioqqullugu taarsigarsiaasimasunik. Maanna Qaasuitsup Kommunian kommunit kattunneqarnerisa kinguninngua taarsigassarsianik nutaanik attartorsimavoq aaqqissuussaannikkut malitsigisaanik amigartooruteqartumik, tamanna isumaqarpoq, akiitsunik agguassaissaq kommunit akiitsorisimasaannik kattunnerup nalaaani pilersitat aallaaviussappata, taarsigassarsianik nutaanik akilersuineq kommunit pingasusunit avinneqassasut. Periarfissaqarsimanngilaq taarsigassarsiat nutaat erseqqissumik kommunitoqqanut sorlernut innersuussutigineqarsimanersut, aaqqissuusaanermut amigartoorutaasumik tapiissuteqarsimanerannik, taamaattumik periuseq taanna qinerneqarsimanngilaq.

Qaasuitsup Kommunian aningaasarpaalussuarnik innuttaasunit pisassaqqarpoq. Ilaatigut aningaasat 37 mio.kr. nassaassaapput, akiligassanit pissarsiassat soorlu eqqakkanut tunngatillugu, meeqqeriveqarnikkut angajoqqaat akiligassaata, kommunimut inissianik akiitsut allallu. Pisassatut aningaasat 27,7 mio.kr. nalillit nalunaarsorneqarsimapput akiligassanut assigiinngitsunut. Pisassatut nalunaarsorneqarsimapput aningaasat 102,4 mio.kr. uersakkanut akiitsunut siumoortumik tunniunneqarsimasut kiisalu 11 mio.kr. utertitassanngorlugit ikorsiissutitut. Kommunip innuttaasunit pisassatut annertussusaat allanngussanngilaq imaluunniit kommunit avinneqassagaluarpata sunniuteqarnaviarani. Taamaattorli pisariaqalersinnaavoq kommuninngortussanut pisassarisassat agguataarnissaat apeqquataassalluni innuttaasup akiitsoqartup sumi najugarisaa. Tamanna pisinnaavoq assersuutigalugu inunnik nalunaarsuiffiup katiterneqarnerisigut. Aningaasartuutit ilaat innuttaasunut tunngasuupput kommunimi najugaqarunaarsimasunik allallu, tassanilu pisariaqalersinnaavoq pisassat kommuninngortunut nutaanut agguanneqarnissaat innuttaqassuseq naapertorlugu.

6.5 NUUSSINERMI ANINGAASARTUUTIT

Misissueqqissarnermi matumani nuussinermut aningaasartuutit immikkut aningaasartuutitut nassuiaatersorneqarput, piffissami ikaarsaariarfiusumi 1. maj 2017 - 1. januar 2018-ip tungaanut ingerlanneqartussami.

Naatsorsuutigineqarporlu qitiusumik ingerlatsisuusut maanna Qaasuitsup Kommunian inissimasut - annerpaartaa toqqammaviusumik teknikkikkut kommunip avinneqarnissaa suliarissagaa. Tamatumalu malitsigaa:

- Aningaasaqarnermut immikkoortortap toqqammaviusumik teknikkikkut missingersuutiniq kommuninut nutaanut pingasusunut suliaqarnissaq isumagissavaa kiisalu pigisanik akiitsunillu agguataarinissaq isumagissallugu
- Aningaasarsiat sulisorisallu suliassat naliginnaasut kommunip avinneqarnissaanut tunngasut kommuninngortussanut sulisussaasa avinneqarnissaat isumagissavaat
- Ingerlatsinermit allattoqarfinni sulisut qullersaqarfiup allattoqarfiini nutaajusuni sulisoqassapput soorlu nutserinermik suliaqartunik kiisalu qarasaasiatigut suliaqartunik.

Aningaasarsianut qarasaasiaqarnikkullu isumaqatigiissusiortoqassaaq piffissami ikaarsaariarnermut aningaasartuutiniq atorneqartussanik, pisariaqalersinnaammatt maanna kommuniusup ”ingerlaannarneqarnissaanik” aamma taassuma saniatigut kommuninngortussat piareersarnissaannut 1. januar 2018-miit ingerlalnissaannut. Piffissaliunneqarpoq ikaarsaariarnermut piffissarititaasoq qaammatini arfineq-marlunni ingerlanissaa, imaappoq piffissami 1. maj - 31. december 2017.

Qaasuitsup Kommuniata ilisimatitsissutigigaa, naatsorsuutigineqartoq allaffissornermut illuutit atorneqarnikuusimasut kommuningortunit atorneqarsinnaasut. Kommunit avinneqarnissaanut atatillugu nuussinissamut aningaasartuutit taamaasillutik ilaatigut ilaapput:

- Ikaarsaariarnermut siulersuisunik pilersitsinissaq kommuningortunut nutaanut
- Qullersanik nutaanik atorfinitsineq
- Pilersaarusiornermut kommunillu nutaat atuutlernissaannut allattoqarfeqarnikkut suliasat
- Timitalimmik suliffissanik pilersitsinissaq, nittartagaliorneq, ilisarnaasiornissaq, qarasaasianik atortulersuineq

Nuussinissamut aningaasartuutininik nalilersuineq tunngaveqarpoq piumasaqaatigineqartunit arlalinnit, ataani naatsumik allaaserineqarput:

1. Kommunalbestyrelsinik nutaanik pingasunik pilersitsisoqassaaq tamarmillu 15-nik ilaasortaqaartussanik, piffissami maj - december 2017-mi ikaarsaariarnermut ataatsimiisitaliatut ingerlasussanik. Naatsorsuutigineqarpoq maanna kommunigisami kommunalbestyrelsi ingerlaannarnissaa 31. december 2017-ip tungaanut, tamatuma kingorna atorunnarsinneqartussanik.
2. Qullersaqarfinnik marlunnik atorfinitsissoqassaaq taakkulu tassaassapput kommunaldi- rektøri, aningaasaqarnermut qullersaq kiisalu suliffeqarfimmi qullersat pingasut. Takorloorneqarpoq maanna qullersaqarfiusup kommunalbestyrelsi atorunnaartussaq sullissagaa kiisalu piffissami ikaarsaariarfiusumi ikaarsaariarnermut siulersuisunngortussat pingasuusunit ilaat ataaseq aamma sullissagaa.
3. Ingerlatsinerneq allattoqarfinni marlunnik nutaanik pilersitsisoqassaaq taakkulu 5-nik sulisoqassapput. Maanna allattoqarfiusoq takorloorneqarpoq kommunalbestyrelsi atorunnaartussaq sullissagaa kiisalu piffissami ikaarsaariarfiusumi kommunalbestyrelsinngortussat ilaat ataaseq sullissallugu.
4. Missingersuusiornermut immikkoortinneqassapput atortussanik sullissinissamullu atortussanik assiginngitsunik pissarsiniarnermut, tamanna ikaarsaariarfiusumi piumasaqaataassamat, assersuutigalugu allaffimmi pequtinik, allaffimmi atortussanik, nittartakkamik ikkussuinissamut suliaqarnermut, qarasaasiat ingerlatsisuinik ikkussuinerneq kommunip ilisarnaatisaanut allanullu.

Nuussinissamut aningaasartuutit nalilersorumallugugit aallaavigineqarsimapput akissarsitseriaatsit kommunip sulisuinik kiisalu qinikkanik, qarasaasianik atortulersueqqinnermi aningaasartuutininik misilittagaareersut kommunit kattunneqarneranut atatillugu kiisalu aningaasartuutit assigiinngitsunut qanimut sinaakkusersorneqarsimanngitsunut.

Takussutissiaq 29. Nuussinermut aningaasartuutitut akit naatsorsuutaasut, 2014-imi akit

Ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliaq allaffissornerlu	Qaammammut aningaasartuutit kr.
Qaammammut aningaasartuut agguaqatigiisillugu qinikkamut ataatsimut, ataatsimiisitaliaami issianermi ajungitsorsiasat ilanngullugit, borgmesteritut atorfik kiisalu assartornermut aningaasartuutit	30.500
Kommunaldirektørimut qaammammusiat	75.800
Aningaasaqarnermut qullersamut qaammammusiat	70.000
Suliffeqarfimmi qullersamut qaammammusiat	67.500
Allattoqarfimmi sulisuusunut tallimanut qaammammusiat	150.000
Allaffissornermi angalanermut aningaasartuutit	60.000

Paasisat: Isumaqtigiissutit atuuttut tunngavigalugu missingersuinerit

Kommunimut qinikkamut aningaasartuutaasoq naatsorsorneqarmat aallavigineqarpoq Aaqqisususeqqinnermi nalilersueqqinnermi kisitsit atorneqarsimasoq aallaavigalugu, Qaasuitsup Kommuniani qinikkamut agguaqatigiisillugu aqqaneq marluugaangata ataatsimut aningaasartuutaasartoq 2014-mi, borgmesterip aningaasarsiaa ilanngullugu.

Qullersaqarfimmi pisortaasut akissarsiaat naatsorsorneqarput aallavigineqarluni lønramme 39 allaffissornermi pisortat Isumaqtigiissutaat 2012-2015 naapertorlugu.

Qinikkanut kiisalu borgmesterinut akissarsiat naatsorneqarput aallaavigineqarluni Aaqqisususeqqinnermut nalileeqqinnermi paasisutissat toqqammavigalugit.

Allattoqarfimmi sulisuusunut akissarsiat naatsorsorneqarput maanna Qaasuitsup Kommuniani akissarsianut aningaasartuutit agguaqatigiissarneqarnerat aallaavigalugu. Katiterneqarput allattoqarfimmi pisortaq, inatsileritooq allaffimmiullu pingasut. Taakkununga akissarsiasat naatsorsorneqarput isumaqtigiissutit atuuttut toqqammavigalugit.

Allaffissornermi angalanermut aningaasartuutit missaarneqarput, naatsorsuutigineqarporli kommuninngortussat nutaat pilersinneqarnerinut atatillugu missaarlugu annertussusilimmik angalanissat, unnuinissat nerisaqartitsinissarlugu.

Sulisunik nikerartitsinissamut sulisussallu nutsertitsinnissaannut/angalanernullu aningaasartuutit ilanngullugit naatsorsuinerimut ilanngunneqarsimanngillat. Matumani aningaasartuuteqassaaq kisianni periarfissaqarsimanngilaq atortut tigorianaanaat toqqammavissatut aningaasartuutit annertussusissaat nalilersussallugu. Taamatullu erseqqissaatigineqarpoq, takussutissiami 29-mi kiisalu 30-mi pineqarmata naatsorsuinerit minnerpaaffissaaniitinnearlutik.

Kommunip nutaap pilersinneqarneranut atatillugu aningaasartuutit allat nuussinissamut aningaasartuutit qarasaasiakkut atortulersueqqinnerit kommunit aaqqissoqqinneqarnerinut ilaapput, nittartagassamik nutaamik pilersitsinissaq isaavillu Intranet, oqarasuaateqarnikkut attavilersuinerimullu pilersitsineq, allaffiit assigiinngitsut kiisalu allaffissuup ilusilersorneqarnera kiisalu kommunip ilisarnaatissaa nutaaq, allagartarsualiornissaq allallu. Oqaloqatiginninnerit kommunillu katitigaanerannit misilittakkat toqqammavigalugit naatsorsorneqarpoq tamatuma nassatarissagaa kommuninngortussamut ataatsimut immikkut 2-3 mio.kr.-nik missaannik aningaasartuutaajumaartoq.

Misilittakkat malillugit allanngortitsinernut taakkununga aningaasartuutitik ilaqarumaarpoq kiisalu aqqissuussinermi toqqissisimannginneq kommuninik avissinerup nassatarisaanik. Naak Kommunit nutaat ingerlalereeraluarpata pissusissamittut ingerlalernissaat sivisusinnaavoq aqqissugaanikkullu pisariaqartinneqartut suleriaatsillu pilersinneqassapput. Suliaq tamanna aallarnisassallugu ajornakusoorpoq, kommuninngortussat pilersinnissaat kiisalu nuussinermut aningaasartuutissaqarumaarpoq piffissap ingerlanerani ingerlaavartunik, taakkulu kingusinnerusukkut ikiliartuaarumaarput. Tamannali nalilissallugu ajornakusoorujussuavoq taamatullu immikkut naatsorsorlugu nalunaarsuinerimi ataaniittumi ilanngunneqarsimanani.

Ataatsimut isigalugu nuussinermi aningaasartuutit nalilissagaanni (naatsorsueriaasitoqaq malillugu) kommunit marluk avinneqarnerannut atatillugu missingersorlugu naatsorsorneqarput, takuuk takussutissiaq 30. Naatsorsuinerup imarivaa ikaarsaariarnermi ataatsimiisitalianik nutaanik pilersitsineq, qullersanik nutaanik atorfinitsitsineq kiisalu allattoqarfimmik sullissineq kiisalu qaammatini arfineq pingasuni nuussinermut aningaasartuutit allat, ikaarsaariarnermi piffissarititaasup iluani.

Takussutissiaq 30. Nuussinermi aningaasartuutitik kommuuninngortunut takussutissiaq, 2014-imi akit.

Aningaasartuutaasut	Nuussinermi aningaasartuutaasut katinnerat
Ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliami qinikkanik aningaasartuutit	10.980.000
Allaffissornermi aqutsisunik allattoqarfimmilu aningaasartuutit	8.932.800
Qarasaasianik attavilersuinermi aqqissuusseq-qinneq, nittartakkamik pilersitsineq, intranet, oqarasuaateqarnikkut attaviit, allaffinnik aqqissuineq, kommunip ilisarnaataa allallu, nuussinermi aningaasartuutit allat.	6.000.000 - 9.000.000
Katillugit	25.272.800 - 28.272.800
Paasisat: oqaloqatiginninnerit kommunillu kattunnerannit misilittakkat toqqammavigalugit nalilersuinerit.	

7 MISISSUEQQISSAARNERMI INERNILIINEQ

Misissueqqissaarnerup siunertarivaa aningaasaqarnikkut allaffissornikkullu aningaasartuutit iluanaarutaasinnaasullu Qaasuitsup kommuniata avinneqaratarsinnaaneranut atatillugu ersarissanissaq. Misissueqqissaarnerup takutippaa ikaarsaariarnermi piffissarititaasumi maajip 2017 januarip 2018 tungaanut kingornalu kommuningortussat 1. januar 2018 atuutilerpata akisunerulernissaa. Annerusumik qinikkanik amerlanerusunik aningaasartuutit kiisalu qullersaqarfinnik pingasunik allattoqarnermi sullissinissaq ilanngullugit, tamanna Qaasuitsup kommuniusumut aningaasartuutaanerusussamik pilersitsisussa.

Tamatuma saniatigut misilittakkat tunngavigalugit aningaasartuutit arlallit allanngortiterinermut attuumassuteqartut kiisalu aaqqissugaanerisigut toqqissisimanggissuteqarneq kommuninik avissinerup nassatarissavaa. Naak Kommunit nutaat ingerlaloreeraluarpata pissusissamittut ingerlalnissaat sivisusinnaavoq aaqqissuusaanikkullu pisariaqartinneqartut suleriaatsillu pilersinneqassapput. Suliaq tamanna aallarnisassallugu ajornakusoorpoq, kommuningortussat pilersinnissaat kiisalu nuussinermut aningaasartuutissaqarumaarpoq piffissap ingerlanerani ingerlaavartunik, taakkulu kingusinnerusukkut ikiliartuaarumaarput. Tamannali nalilissallugu ajornakusoorujussuuvuq taamatullu immikkut naatsorsorlugu nalunaarsuineri ataaniittumi ilanngunneqarsimanani.

Taamaasilluni misissueqqissaarnerup takutippaa pilersitsinermit ingerlatsinermullu malunnaatilimmik aningaasartuuteqarnerulernissamat attuumassuteqartut, kommunit minnerusut pilersinneqarnerinut ingerlanneqarnerinullu attuumassuteqartut. Maluginiarneqassaarli kommunit avinneqarnerat aamma pitsaaqutinik iluaqutaasinnaasunik malitseqassamat assersuutigalugu kikkut tamat oqartussaassuseqarnerannik, misissueqqissaarnermi matumani saqqummiunneqanngittunik.

Isertitsissutaasussanut tunngatillugu kommuningortussat pingasut naatsorsuinerit malillugit, ataatsimut isigalug appasinnerulaartumik isertitaqartassaaq maanna Qaasuitsup Kommuniusumut sanilliullugu. Tamannali isigineqassaaq nalimmaasaanerup naatsorsorneqarnerani atatillugu nalornissutaasut kommuninut avinneqartunut. Kommuni IQ qaffasinnerpaamik isertitsissutaasusannik toqqammaveqassaat, akileraarutitigut isertitsissutaasartut qaffasinnerisa malitsigisaanik. Kommuni UUQ aningaasanut tapiissutinik qaffasinnerusunik nalimmassaanermit pissarsiaqassaaq. Kommuni AKQ ataatsimut isigalugu appasinnerpaamik isertitsissutaasusannik toqqammaveqassalluni.

Misissueqqissaarnerup ineneri nassuiarneqassappata maluginiaqquneqarpoq, kommunit avinneqarneranni ataatsimut isigalugu aningaasartuutit missingersorneqarnerini naatsorsueriaasitoq atorneqarsimammatt. Tassalu aningaasartuutit qaffariaatinik naliliineri minnerpaaffiliineq pineqarluni. Aammattaaq maluginiaqquneqarpoq tunngaviumik toqqissisimanggissutaasooq aningaasartuutit annertussusissaat apequtaalluinnassammatt politikikkut allaffissornikkullu aaliangiinerit tunngavigalugit, tamanna avissinerup kingorna aaliangerneqartussami. Nalilerneqarporli takussutissiaq nalunaarutip ersersitaa, eqqortumik sinaakkusersorneqarsimammatt kommuninik nutaanik pingasunik pilersitsiniarnermi ingerlatsinermilu.

Takussutissiami quppernermi tullermi sanillersuunneqarput maanna Qaasuitsup Kommuniani aningaasartuutit kommuningortussanilu nutaani pingasuni aningaasartuutissat. Misissueqqissaarnerup naliliiffigineqarnerani aningaasartuutit nikingassutaat maanna Qaasuitsup Kommuniani kommunillu avinneqarnerisigut aaqqissuusseqinnermi ilanngussat.

Takussutissiaq 31. Aningaasartuutit allannguutaasa inissisimanerat, kommuningortunik pilersitsinermit, 2014-mi akit

	Qaasuitsup Kommunia	Kommuni AKQ	Kommuni IQ
Isertitat			
Akilaraartitigut isertitat	-474.721.037	-147.379.308	-194.369.969
Aningaasanut tapiissutit	-451.291.000	-148.541.840	-148.253.528
Nalimmassaaneq, FK-akilaraart, suliffeqarfii akilaraartaat*	-257.804.000	-88.676.000	-63.039.000
Erniat piginneqataanermilu ilua-naarutit	-10.358.128	-3.702.091	-4.276.342
Isertitassat allat	-2.289.901	-639.403	-1.153.581
Isertitat katillugit	-1.196.464.066	-388.938.642	-411.092.420
Ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit ingerlatsinermit aningaasartuutit			
Politikkikkut aqutsisunut	14.047.523	7.209.160	7.017.191
Allaffissorneq	141.098.847	54.333.651	40.287.502
Qarasaasiaqarneq	35.391.540	11.346.520	12.897.144
Immikkoortortanut akissarsiasat	546.884.544	183.890.662	185.631.174
Immikkoortortanut ingerlatsinerit	401.155.971	126.506.024	140.377.260
Ilanngaattissat ilanngaatigereerlugit ingerlatsinermit aningaasartuutit	1.138.578.425	383.286.017	386.210.271
Sanaartornermit aningaasaliissutit	49.736.108	16.192.796	16.791.735
Pigisat akiitsullu			
Kommunikkaartumik akiitsut 2014 naanerani	108.665.670	27.891.463	55.979.875
Kommunikkaartumik akiitsut 2017 naanerani	89.202.459	24.636.463	41.029.875
Nuussinermi aningaasartuutit			
Ikaarsaariarnermi ataatsimiisitaliamut aningaasartuutit	0	3.660.000	3.660.000
Allaffissornermut aqutsisunut aningaasartuutit, ingerlatsisunut kiisalu Allattoqarfik	0	4.446.400	
Nuussinermi aningaasartuutit allat	0	2 - 3.000.000	2 - 3.000.000
Nuussinermi aningaasartuutit katillugit	0	10.106.400 - 11.106.400	5.660.000 - 6.660.000

*Erseqqissaat: Maluginiarneqarpoq naatsorsuineq toqqammaveqartoq periuseq 90/115 malillugu, nalorninaateqarsinnaaneriniq arlalinnik nassataqartoq. Nalimmassaanermut periuseq nutaag akuerineqarpat, pisariaqalersinnaavoq nutaamik naatsorsueqqissaartoqarnissaa, qulakkeerumallugu kommunit nalimmassaanermit isertittagaat ersarissumik isikkivilerumallugu. Qasertumik naqitat tassaapput naatsorsuutit inerneriniq nalorninaatitallit.

Misissueqqissaarnermut atatillugu oqaloqatiginninnerni arlalinni tikkuarneqarsimavoq kom-
munit avinneqarnerisigut immikkut maluginiagassaqaarsimassasoq sulisut nuttartinneqarsin-
naanerannik tunngatillugu, soorlu isumaginninnermut immikkoortumut. Amerlasuutigut inun-
nik sullissisut ilinniagaqaarsimannngillat kommuninilu arlalinni sulisunik taarserarnerujussuaq
misilittagaqarfigineqarpoq. Tamanna immikkut unammillernartussatut kommunit avinneqar-
neranni naatsorsuutigineqarpoq, pissutigalugu ataatsimoorussamik misilittagaqaatsinik sulisut
akornanni pilersitsinissamut periarfissat minnerulissammat, taassuma saniatigut allaffissornik-
kut illoqarfinni ingerlatsiffiusuni sulisunik nikerartitsisinnaaneq ajornakusoorsinnaavoq illoqar-
finni anginernituut assingusunik neqerooruteqaarsinnaannginneq pissutigalugu assersuutigalugu
ineqarnermut, atuartitaanermut, sunngiffimmi sammisassaqaartitsinermut allanullu. Taamatut-
taarlu immikkoortumi innuttaasut immikkut ajornartorsiutillit amerliartorput immikkullu
piginnaasalinnik sulisut akornanni pisariaqartitsineq annertusiartuinnarluni.

Aammattaq erserpoq kommuunit avinneqarnerat kommuunit avinneqartumut kisimi at-
tuumassuteqanngitsaq. Apeqquataassaaq kommuunit suliassat sorliit naammassisinnaaneraat,
imaappoq kommunip minnerpaap suliassat suut kommuunit allanit sularineqassanersut kil-
lilersussavaa taamaasilluni kommuunit immikkoortunut minnermut avinneqarnerisa nassataris-
savaat piginnaasanik sullissilluarsinnaaneq innarlerneqarnissaa suliassamillu naammassinnis-
sinnaanissamut pitsaassusaanik sunniuteqaarsinnaalluni, suliassat suut tiguneqaarsinnaanerik
tunngatillugu.

Misissueqqissaarnerup aamma takutippaa kommuunit avinneqassagalarpata aamma aningaa-
saqarnikkut kommuninut allanut kinguneqartitsissasoq tamanna pissuteqarpoq kommunit ata-
asiakkaanut aningaasanik tapiissutinik tunniussisarneq allanngussammat taamatuttaarlu kom-
muunit ataasiakkaat nalimmassaanermit aqqissuussamut aningaasartuutillu annertussusaan-
nik taarsiissuteqarfigineqarsinnaanersut.

Kommuunit avinneqarnerat piviusunngortinneqassagalarpat inuiaqatigiinnut piumasaqaatinik
allanik aamma nassataqassaaq. Assersuutigalugu nutaamik inatsisiliortoqassaaq kiisalu inatsit
atuutereersoq allanngortinneqassalluni. Nalilerneqarpoq kommuunit avinneqarnerinut inatsit
nutaq sularineqassasoq inatsisartut inatsisaat allanngortinneqassaaq kiisalu immikkut
inatsimmik kommunit avinneqarnerat pillugu sulariartoqassaaq, ilaatigut ikaarsaariarnermi
ataatsimiisitaliat pisinnaasaasa aaliangersarneqarneranut tunngasut, karsimut imaarsinermut
inatsisit allallu. Nalilerneqarpoq inatsisiliassaq pisariaqartinneqartoq sularineqarsinnaassasoq
kommuunit avinneqarnissaasa tungaanut 1. januar 2018-imut atuutilerneqassalluni ikaarsaari-
arnermut ataatsimiisitaliamit 1. maj 2017-imi piumasaqaataavorli suliap aallartinneqarnissaa
kingusinnerpaamik 2015-ip ukiassaani pissasoq.

Taassuma saniatigut maluginiarneqarpoq kommuunit avinneqarnerisa nassatarissagaat isu-
maqatiginninneriaatsit kommunit Namminersorlutillu Oqartussat akornanni allannguuteqarnis-
saq. Namminersorlutik Oqartussat taassumalu suliffeqarfiutai siunissami ullumikkumit amerla-
nerusut isumaqatiginniaqatigisalissavai.

Siunertarissaartumik inatsisiliornissap qulakkeerinninnissaq, maleruaqqusat suleriaatsillu
qanimut suleqatigiinnissamut takorloorneqarput Namminersorlutik Oqartussat aamma kom-
munit KANUKOKA-llu akunnerminni, tamannalu isumaqatigiissutaasimavoq Politikkikkut ata-
qatigiissaarisogatigiit ulloq 22. januar 2014 missingersuusionermit suleqatigiinnissamik nalu-
naarusiamillu suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut Namminersorlutik Oqartussat kommuonillu
akornanni atuutilerneqarmat.

8 MISISSUEQQISSAARNEQ TUNNGAVIGALUGU NALILIINEQ

Kommuninngortut piginnaasaannik kommunitullu nammineersinnaassuseqarnerannik periarfissaq pissutsinik arlalinnik peqquteqassaaq:

- Kommunit nutaat ingerlanniarlugit qanoq annertussusilimmik kommunip illuutissaanik aningaasaliisoqassava?
- Kommunini allaffissornerannik qanoq annertutigisumik aningaasartuuteqarnissaq naatsorsuutigineqassava?
- Aningaasaqarnikkut nappassinnaassuseqarneq: Kommunit avinneqarneranni aningaasatigut kingunerisinnaasaannik naliliineq
- Sulianik nammassinnaassuseqarneq: Suliassat suut siunissami kommuninngortussanit suliareneqarsinnaaneri nalileneqassapput uku aallavigalugit:
 - Ilisimasat piginnaasallu pigineqarpat?
 - Sulianik naammassinnissamut misilittakkat suleriaatsillu
 - Sulianut avatangiisit

Qaasuitsup Kommuniata ilisimatitsissutigaa, naatsorsuutigineqarsimammat allaffissornermut inissat siuliini illoqarfinni atorineqartut kommuninngortunut atorineqarsinnaasut.

Allaffissornermi aningaasartuutit kommuninngortunit nammaneqarsinnaanerat nalilerumalugu aningaasartuutit killissaannik nalilersuinerit aqqissuusseqqinnermut nalilersuineri ataqatigiissarneqarsimapput. Tamanna takussutissiami ataaniittumi saqqummiunneqarpoq.

Takussutissiaq 32. Allaffissornermi aningaasartuutit innuttaqassuseq naapertorlugu, 2014

	Allaffissornermi aningaasartuutit (HA11) innuttaqassuseq naapertorlugu
Kommuni AKQ	9.625
Kommuni IQ	6.996
Kommuni UUQ	10.302
Agguaqatigiisitsineq, maanna kommuniunit	8.009
Aningaasartuutit annertussusilerneqarnerat, maanna kommuniunit	8.557
Aningaasartuutit minnerpaaffissalerneqarnerat, maanna kommuniunit	7.358

Paasisat: Aqqissuusseqqinnermi kommunillu naatsorsuutaasa nalilersueqqinnerat.

Takussutissiaq 32-mi saqqummiunneqarpoq kommuni AKQ aamma UUQ qaffasinnerusumik allaffissornermut aningaasartuuteqassasut innuttaqassuseq naapertorlugu, maanna kommuniunit sanilliullugu. Kommuni IQ appasinnerusumik aningaasartuuteqassaaq innuttaqassuseq naapertorlugu. Ima isumaqarpoq kommuni IQ allaffissornermut ikinnerusunik aningaasartuuteqassasooq innuttaqassuseq naapertorlugu maanna Kommuni Kujallermut sanilliullugu, ullumikkut innuttaqassuseq naapertorlugu allaffissornermut ikinnerusunik aningaasartuuteqartarpoq.

Paarlattuanik apeqquserneqarsinnaavoq aningaasaqarnikkut akilersinnaanersoq Kommuni AKQ aamma Kommuni UUQ ingerlatissallugit malunnaatilimmik qaffasinnerusumik allaffissornermut aningaasartuuteqartarpoq maanna kommuniunit sanilliullugu.

Takussutissiap ataaniittup ersersippaa tamaasa ilanngaatigereerlugit ingerlatsinerlut aningaasartuutit innuttaqassuseq naapertorlugu kommuninngortussat maannalu kommuniusut uuttortarneqarnerat.

Takussutissiaq 33. Tamaasa ilanngaatigereerlugit ingerlatsinerlut aningaasartuutit katin-neri kommunini innuttaqassuseq naapertorlugu, 2014.

Tamaasa ilanngaatigereerlugit innuttaqassuseq naapertorlugu	
Kommuni AKQ	88.856
Kommuni IQ	83.256
Kommuni UUQ	89.918
<hr/>	
Agguaqatigiisitsineq, maanna kommuninut	83.380
Maanna kommuniusuni qaffasinnerpaaq	87.854
Maanna kommuniusuni appasinnerpaaq	78.484

Paasisaq: kommunit naatsorsuutaat

Misissueqqissaarnerup aamma tikkuarpaa maluginiagassaartoq arlalinnik pingaaruteqartunik sulianik nammassinnaassuseqarneq kommuninngortunut sanilliullugu. Kommuni AKQ aamma Kommuni UUQ qitiusumik allaffissorneq sanarfisariaqassavaa, ilaatigut ingerlatsivinnik naqqaniit pilersitsinissaq, tamanna isumaqarpoq ilisimasat piginnaasat misilittakkallu periutsillu pigereerneqarsimangitsut. Tamatumani kommuninngortussat nutaat sulisuminnik nikerartitsinissaminnut piginnaasaat apeqqutaassalluni.

Aaqqissuusseqqinnerup nalilersorneqarnerannut atatillugu kommunit erseqqissaassutigaat, sulisuminnik nikerartitsinnaanerup annermik isumaginninnerup tungaatigut unammillernartunik misilittagaqarfigineqarmat, amerlasuutigut inunnik sullissisut ilinniagaqarsimangillat kommuninilu arlalinni sulisunik taarserarnerujussuaq misilittagaqarfigineqarpoq. Tamanna immikkut unammillernartussatut, annermik Kommuni AKQ-mit aamma kommunii UUQ-mit naatsorsuutigineqarpoq, taassuma saniatigut allaffissornikkut illoqarfinni ingerlatsiffiusuni sulisunik nikerartitsinnaaneq ajornakusoorsinnaavoq, illoqarfinni anginerlartuut assingusunik neqerooruteqarsinnaannginneq pissutigalugu assersuutigalugu ineqarnermut, atuartitaanermut, sunngiffimmi sammisassaqtitsinerlut allanullu. Tamannalu Kommuni IQ-mut unammillernarsinnaavoq innuttaasut immikkut ajornartorsiutillit amerliartormata immikkullu piginnaasalinnik sulisut akornanni pisariaqartitsineq annertusiartuinnarluni.

Ajornartorsiulli inunnik isumaginninnermut kisimi tunnganngilaq. Aamma teknikkimut immikkoortortamut piumasarineqassapput immikkut sulianut piginnaanillit, soorluttaaq tamanna atuarfeqarnermut- kiisalu paaqqinnittarfimmut suliffissarsiuussisarfirmullu immikkoortortanut aamma atuuttoq. Aamma matumani Kommuni AKQ aamma Kommuni UUQ naqqaniit immikkoortortanik sanarfisariaqassaaq, matumani sulisunik immikkut pisinnaasalinnik nikerartitsinnaanerup qulakkeerneqarnissaa pillugu.

Saqqummiussap ilaani aammattaaq kommunit avinneqaratarsinnaanerisa nalilernissaat pisortat ingerlatsiviinut siunniussatut saqqummiussatut Aaqqissuusseqqinnermut ataatsimiisitaliap isumaliuutissiisutaani saqqummiunneqarsimasoq:

- Pisortat sullissineranni sapinngisamik qanimut innuttaasunik attuumassuteqartunik naammassinninnissaq (sulianik saqqummiussineq)

- Nammineq sullissinnaanerup qarasaasianik atortorissaarutit atorlugit pisortallu sullissinnermut pisariillisarneqarnissaannik qaffassaaneq
- Allaffissornermi suliassanik pisariillisaaneq inatsisillu matumani atorneqartunik paasinarsaarinnikkut
- Sulisunik piginnaangorsaanerup qaffassarneqarnissaa, innuttaasunik sullissinnermut eqaannerusumik eqqortumillu sullissinissaq anguniarlugu
- Pisortat ataatsimoorussamik sullissiviinik illoqarfikkaartumik pilersitsineq, innuttaasut saaffiginnittarfissaannik ataasiusumik isaaveqarnissaq, oqartussaasunut suugaluar-tunut saaffiginninnermi sullinneqarnissaq anguniarlugu

Tamatumunnga atatillugu maluginiarneqarpoq Kommunit aaqqissuusseqqinnermut nalilersuinnermut atatillugu maluginiarsimammassuk, Kommunit amerlasuutigut suli ineriartortut aaqqissugaanermikkullu suli inerikkiartortut. Taamaattumik nalilersueqqinnerup inernerivaa pisortat ingerlatsiviini anguniagaasut, takuuk Aaqqissuusseqqinnermut ataatsimiisitaliap isumaliutissiissutaa aamma suli tamakkiisumik piviusunngorsimanngitsut. Qaasuitsup Kommunian avinneqassagaluarpat ineriartorneq tamanna kigaallassarneqarsinnaavoq, maannalu Kommuniusut Kommuninngortussallu aallaqqaataaniit aallartillutik Aaqqissuusseqqinnermut anguniakkat piviusunngortinniarneqassapput.

Maanna kommunit aaqqissuussaaneranni innuttaasut oqinnerusumik pisortat ingerlatsiviinut isersinnaalernissaat Sullissivik aqputigalugu illoqarfinnilu sullisiviit, najugarisanilu minnerusuniittuni allaffiini, pisariaqartitsinerit naammassiniarneqarsimapput. Tamanna aaqqissuusseqqinnermut nalilersueqqinnermi iluatsilluartut nalilerneqarpoq, naak ingerlatsinnermi immikkoortortat aaliangersimasut ataatsimut isigalugu innuttaasut sullissiniivut ilanngunneqanngikkaluartut. Pineqarput suliffissarsiornikkut- inuusutissarsiornermullu immikkoortortat, piorsarsimassutsimut- ilinniartitaanermullu immikkoortortat kiisalu meeqqanut- inuusuttunullu immikkoortortat kiisalu ilaatigut teknikkimut immikkoortortaq.

Kommunit innuttaasunut nittartakkatigut isaavik Sullissivik.gl annertusiartuinnartumik atorpaat kisiannili annerusumik sulinnermi sakkutut iluaqutitut. Innuttaasut isaavimmik atuinerisa qanoq annertutigina apeqqutaavoq nittartakkamut isersinnaanerup periarfissaqarneq, innuttaasullu isaaviup atorneqarneranik periarfissaanillu ilisimasaqarnerat. Illoqarfinnili ilisimanearpoq isaaviup annertusiartuinnartumik atorneqarnera. Atortorissaarutini pisariillisaanikkut ineriartorneq oqaatigisariaqarpoq nassaatsialaasoq inuiaqatigiinnut iluaqutaasoq kommunillu aaqqissuussaanerini attuumassuteqanngitsaq. Atortorissaarutini pisariillisakkamik ineriartorneq kommunit avinneqaraluarpata avinneqanngikkaluarpataluunniit ingerlanneqassaaq aamma siunissami inuiaqatigiinnut Kalaallinut tamanut suliassaalluni.

Taamatuttaarlu allaffissornikkut suliassanik pisariillisaanissaq isiginiarneqarnerusariaqarpoq Kalaallit nunaanni pisortat ingerlatsiviini, apeqqutaatinnagu kommunikkaartumik aaqqissuussaanerup qanoq aaliangersarneqarnera. Taamaasilluni illoqarfinni allaffissornikkut anner-tuumik akisussaaffeqarput allaffissornikkut suleriaatsinut maleruaaqusalior-nissamik qulakkerinninnissaq eqqarsaatigalugu, aqputissiuusumik illoqarfinni suliamut assigiissarisumik kiisalu inoqarfinni minnerusuni pisariitsumik sapinngisamillu siunertarissaartumik sullissinissamat. Kommuninut minner-nut unammillernarsinnaavoq allaffissornikkut annertuumik ingerlatsivinni pitsaaqutit piviusunngortinnissaat, Kommunit aaqqissuussaanerisa ilusaata eqqarsaatissiis-sutiginerata toqqammaveqartumik Kommunit ataasiakkaat katersuutinneqarnissaannik isumaasimasumit.

Aaqqissuusseqqinnermut atatillugu sulisusunik piginnaangorsaanerit annertusiartuinnartumik isiginiarneqarsimavoq. Sullissineq pisariitsuullunilu sapinngisamik eqqortuus-saaq. Innut-

taasut sulisuusut annermik innuttaasunik sullissivinninni inoqarfiniluunniit minnerusut allaf-fiini naapittarpaat. Ataatsimut isigalugu illoqarfinni innuttaasunik sullissivinni sulisut allaf-fimmiutut ilinniarsimasuupput kiisalu siunnersortitut ikiortaallutik. Ikittuinnaat immikkut sammisalinnik piginnaasalinnik ilinniagaqarsimasuupput imaluunniit ilinniagaqarsimasuunatik, inoqarfiit minnerusut eqqaassanngikkaanni. Taamaasilluni piffissami matumanerpiaq suliap ingerlatiinnarneqarnissaanut pitsaasumik toqqammaveqareerpoq, innuttaasunut sapinngisamik piginnaasanik suliamut tunniussinissamat. Soorunalumi apeqqutaassalluni kommunit qitiusu-mik allaffissornikkut immikkut piginnaasalinnik sulisoqarnerat apeqqutaassalluni. Misissueqqi-ssaarnermut atatillugu oqaloqatiginninnerit toqqammavigalugit ersersinneqarpoq nikerartitsi-sinnaanermut unammillernartut naatsorsuutigineqartariaqarmata, illoqarfinni allaffissornikkut ingerlatsiviusussani. Tamannalu kommuninut minnernut aamma unammillernartutut misigi-neqarsinnaanera aamma ilimanaateqarpoq maannakkumit annerusumik unammillernarneru-susussaq.